

Τζιγλα Νοσοκομείο

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 1953 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ"

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΑΡΑ ΤΩΝ:

ΣΟΥΡΜΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΣΚΟΥΛΟΥΔΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΜΠΑΡΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

00008

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	8
----------------------	---

Πίνακας Περιεχομένων

	Σελίδα
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ-ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ.....	1
ΟΡΙΣΜΟΙ (ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ-ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ)	1
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΚΑΤ ΚΕΦΑΛ).....	2 - 4
ΑΠΟΥΣΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	4
ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΑΥΞΑΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΟΓΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	4-6
ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	7-14
ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	14-17
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΣΥΝΕΒΑΛΛΑΝ ΣΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗΣ 'ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ').....	17-19
Β. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1959-1969	20-21
Γ. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1970-1980	22
ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	23-28
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
ΝΑΥΤΙΛΙΑ	
(ΤΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ)	28-29
(ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ)	30
(ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΛΑΓΟΡΑ)	
(Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ).....	31-32
(Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ)	
(Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ-ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ)	33
Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΕ ΤΗΝ Ε.Ο.Κ.	34
Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η Ε.Ο.Κ.	35
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΕΛΛΑΔΑ)	36
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	37-38
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	38
ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	39
ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	40
ΠΙΝΑΚΕΣ	41-59
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	59-62

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ-ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ.

Ο όγκος του εθνικού εισοδήματος χρησιμοποιείται συνήθως από τους οικονομολόγους για την παρακολούθηση του βαθμού ανάπτυξης της οικονομίας, με την εξαγωγή από το Ε.Ε, ενός δείκτη κατά κεφαλήν εισοδήματος ο οποίος υπολογίζεται δια την διαίρεση του κάθε πραγματοποιημένου εθνικού εισοδήματος προς τον συνολικό πληθυσμό της χώρας της οποίας υπολογίζεται.

Δηλαδή, εάν σε χώρα με πληθυσμό π.χ. 2 ατόμων οι οποίοι παίρνουν ο Α 70 δραχμές και ο Β 30 δραχμές και θεωρούνται ως μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας θα έχουμε το συμπέρασμα σύμφωνα με την παραπάνω μέθοδο ότι το άθροισμα των εισοδημάτων τους είναι 100 δραχμές και το κατά κεφαλήν 100:2 οπότε ο καθένας από αυτούς παίρνει από 50 δραχμές. Είναι οφθαλμοφανές ότι ο υπολογισμός του παραπάνω αποτελέσματος είναι εκτός πραγματικότητας. Εκτός από αυτό η παραπάνω μέθοδος έχει σημαντικά μειονεκτήματα.

ΟΡΙΣΜΟΙ (ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ).

1. Εθνικό εισόδημα είναι το σύνολο όλων των εισοδημάτων από εργασία και περιουσία τα οποία καταβάλλονται στους συντελεστές παραγωγής εντός ορισμένης χρονικής περιόδου (συνήθως έτους) υπό μορφήν αμοιβής δια την συμβολήν αυτών εις την δημιουργία του εθνικού προϊόντος.

2. Ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Εάν στο εθνικό εισόδημα (καθαρό) όπως καθορίστηκε παραπάνω, προσθέσουμε τις αποσβέσεις και το συνολικό ποσό της έμμεσης φορολογίας (από το οποίο προηγουμένως αφαιρούμε τις επιδοτήσεις) προκύπτει το Ακαθάριστο εθνικό εισόδημα.

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε ότι το μέγεθος του εθνικού εισοδήματος δεν περιέχει ούτε αποσβέσεις ούτε έμμεσους φόρους.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.
(ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΑΝ ΒΑΣΗ) (ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ)

Τα μειονεκτήματα αυτά αναγκάζουν αυτούς που ασχολούνται με τέτοιου είδους μετρήσεις να στραφούν προς την χρησιμοποίηση άλλων μεθόδων πιο ικανών-σωστών κατά την γνώμη τους ώστε να υπολογίσουν με μεγαλύτερη σαφήνεια την ουσιαστική μεταβολή από άποψη οικονομικής ανάπτυξης της οικονομίας που ασχολούνται.

Έτσι έχουμε την μέθοδο του συνδυασμού του κατά κεφαλήν εισοδήματος και της ίσης κατανομής του. Δηλαδή η αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος να συνδυάζεται με μία ίση κατανομή του εθνικού εισοδήματος μεταξύ των ατόμων, η ιαδτητα μάλιστα της κατανομής αυτής βρίσκεται με την χάραξη μιας καμπύλης κατανομής η οποία είναι ανάλογη προς τις φυσικές και ψυχικές ιδιότητες του ατόμου και ονομάζεται "κανονική κατανομή". Φυσικά υπάρχουν και άλλες μέθοδοι υπολογισμού του εθνικού εισοδήματος σε μια χώρα. Η εξέταση του πότε μια οικονομία είναι αναπτυγμένη ή αναπτύσσεται με προϋποθέσεις οι οποίες συμβάλλουν στην δημιουργία συνθηκών γενικής ισορροπίας θα ήταν εύκολη αν βασιζόμαστε σε ορισμένα πρότυπα ανάπτυξης όπως το παραπάνω.

Επειδή όμως η χώρα η οποία κάθε φορά εξετάζεται δεν αποτελεί ένα "οικονομικό σύστημα" στο οποίο μπορούμε με αριθμούς και με προκαθορισμένα πρότυπα ανάπτυξης να το διαμορφώσουμε όπως θέλουμε κάθε φορά αλλά περισσότερο ένα πεδίο έρευνας το οποίο αποτελείται από οικονομικά δρώντα άτομα με οικονομικά δεδομένα τα οποία καθορίζονται πάντα υποστηρίζεται ότι:

ΑΠΟΦΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.

Η παραδοχή υποστήριξη της α ή β μεθόδου για τον υπολογισμό του βαθμού της κάθε οικονομικής ανάπτυξης θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων παρατηρήσεων για την κάθε εφαρμοσμένη πρακτική και των συμπερασμάτων που προκύπτουν από αυτή.

Συνήθως το αποτέλεσμα της προσπάθειας οικονομικής ανάπτυξης χωρίς να λαμβάνονται υπόψιν οι γενικές συνθήκες οι οποίες θα συμβάλλουν στην δημιουργία γενικής ισορροπίας χαρακτηρίζεται καλό ή κακό ανάλογα με το ύψος του εθνικού εισοδήματος.

το οποίο αναφέρεται σε κατά κεφαλήν και αυξάνει ανάλογα από έτος σε έτος όπως και η διατήρηση του σε υψηλά επίπεδα. Αυτός είναι και ο λόγος από τον οποίο οι εξελίξεις από πλευράς ανάπτυξης μεταξύ των διαφόρων κρατών κρίνονται συνήθως με τα ποσοστά αύξησης του εθνικού εισοδήματος που έχουν πραγματοποιηθεί.

Η εξαγωγή όμως συμπερασμάτων που αφορούν το επίπεδο ανάπτυξης οποιασδήποτε ελεύθερης οικονομίας μόνο από την εξέλιξη του εθνικού εισοδήματος θα οδηγήσει σε εσφαλμένα συμπεράσματα εάν δεν συνοδεύεται παράλληλα και από ουσιαστικές μεταβολές που αφορούν την σύνθεσή του. Γιατί στις αναπτυσσόμενες οικονομίες είναι δυνατόν να επιτευχθούν σχετικά υψηλοί ρυθμοί αύξησης του εθνικού εισοδήματος χωρίς σημαντικές μεταβολές στην διάρθρωση των παραγωγικών τομέων με αποτέλεσμα να μην επιτυγχάνεται ο καλύτερος τρόπος χρησιμοποίησης των περιορισμένων παραγωγικών πόρων.

Έτσι θα έχουμε από την μια σπατάλη των ήδη χρησιμοποιούμενων πόρων λόγω μη δυνατότητας εκμετάλλευσης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και από την άλλη αδυναμία επίτευξης του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος που αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία προβλημάτων τα οποία θα δράσουν δυσμενώς στην εσωτερική και εξωτερική ισορροπία.

Κατά γενική άποψη -και φυσικά δική μας- το κύριο χαρακτηριστικό μιας υπό ανάπτυξη οικονομίας είναι ο πρωτεύοντας ρόλος τον οποίο διαδραματίζει στην εξέλιξη του εθνικού εισοδήματος ο πρωτογενής τομέας.

Αντίστροφα πάλι το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού εισοδήματος περιλαμβάνει αποδόσεις που αφορούν την συντήρηση του πρωτογενούς τομέα ενώ αντίθετα η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα δεν τυγχάνει συνήθως του αμέσου ενδιαφέροντος των αρμοδίων οικονομικών φορέων.

Για να μπει σε κίνηση η διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης θα πρέπει σύμφωνα με την οικονομική θεωρία τομείς σημαντικής σημασίας σύμφωνα με την παλιά διάρθρωση (δηλαδή ποσοστά συμμετοχής κάθε τομέα παραγωγής) να μπουν σε δεύτερη μοίρα και τομείς δευτερεύουσας σημασίας να πάρουν προτεραιότητα. Έτσι σύμφωνα με τα παραπάνω, πρώτα-πρώτα η αύξηση το ποσοστό συμμετοχής του δευτερογενή τομέα και εν συνεχεία του τριτογενή στην μεταβολή του εθνικού εισοδήματος, με αντίστοιχη μείωση του ποσοστού συμμετοχής του πρωτογενή τομέα θα θεωρηθεί ως ευνοϊκή μεταβολή του επιπέδου της οικονομικής ανάπτυξης

στην οικονομία που εξετάζουμε.

Το πρσο αποδεκτή είναι η άποψη ότι μόνο η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα είναι η πιο σωστή -ενδεδειγμένη- διαρθρωτική μεταβολή και αυτή η οποία προσδιορίζει την θέση μιας οικονομίας στην κατηγορία των οικονομικά αναπτυγμένων χωρών φαίνεται κάθε φορά από τα καταρτιζόμενα "προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης" τα οποία βάζουν σαν κύριο σκοπό την ανάπτυξη του βιομηχανικού τομέα, των οικονομιών που είναι υπό ανάπτυξη, από τις κάθε φορά παρατηρήσεις που γίνονται και αφορούν μελέτες της οικονομίας των χωρών αυτών.

Σαν συγκεκριμένο παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η χορήγηση της Αμερικάνικης βοήθειας και τα κίνητρα τα οποία παρέχονται δια μέσου αυτής της βοήθειας για παράτρηση των οικονομικώς αναπτυγμένων χωρών να αναπτύξουν την βιομηχανία τους.

Ειδικά στην περίπτωση της Αμερικάνικης βοήθειας, δίνονταν σε κάθε χώρα η οποία "έχει λαμβάνειν" από το πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας ποσό το οποίο αποτελείται από 2.500 \$ για κάθε άτομο της χώρας αυτής το οποίο θα απασχολείται όχι στον πρωτογενή τομέα αλλά στον δευτερογενή.

ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΑΥΞΑΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.

Κανένας δεν αμφισβητεί ότι η ανάπτυξη της βιομηχανίας στο κάθε κράτος αυξάνει την παραγωγική δυναμικότητα αν ληφθούν υπόψιν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Μεγαλώνοντας την βάση της δημιουργεί αφενός μεν νέες ευκαιρίες απασχόσεως και αφετέρου εργασίες οι οποίες δεν εξαρτώνται από την εξέλιξη του αγροτικού τομέα ο οποίος είναι αρκετά ευπαθής στις καιρικές μεταβολές με αποτέλεσμα να δημιουργείται άλλοτε περίοδος υπερζήτησεως εργατικών χεριών και άλλοτε περιόδους ανεργίας.

β) Αυξάνει την δυναμικότητα εξαγωγής αγαθών στο εξωτερικό λόγω της μεγάλης εισοδηματικής ελαστικότητας των αγαθών που αυτή η οικονομία παράγει.

γ) Δημιουργεί προϋποθέσεις οι οποίες μπορούν να αντιμετωπίσουν τυχόν οικονομικές κρίσεις που θα εμφανισθούν και

ε) Αποσπά τον άνθρωπο από την σκληρή σωματική εργασία και δημιουργεί

μελλοντικές προβλέψεις για μία ολιγώρη και άνετη εργασία εάν φυσικά γίνεται αυτή με βάση την λογική και την κάθε οικονομική πολιτική που αρμόζει.

Παρόλα αυτά όμως η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα που επιδιώκεται μέσα στα πλαίσια των αντιλήψεων που επικρατούν σήμερα (δηλαδή της πάσης θυσίας εκβιομηχανοποίησης) θα είναι προς όφελος της χώρας και δεν θα δημιουργήσει καταστάσεις οι οποίες θα μεταβάλλουν προς το χειρότερο την παραγωγική δυναμικότητα και την γενική ισορροπία της οικονομίας όταν η αύξηση του βιομηχανικού τομέα θα είναι παράλληλη με την αύξηση της απασχόλησης σε αυτόν.

Αυτό γίνεται σαφέστερο, όταν θα ληφθεί υπόψη ότι ο πρωτογενής τομέας διαθέτει "περίσευμα" από εργατικά χέρια τα οποία δεν βρίσκουν απασχόληση ή υποαπασχολούνται -αφανής ανεργία- με αποτέλεσμα όχι ευνοϊκό για την εκμετάλλευση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας με συνέπεια την επίτευξη παραγωγικής ισορροπίας στην οικονομία κάθε χώρας που εξετάζουμε.

Το πρόβλημα αυτό εμφανίζεται πιο οξύ σε μια χώρα όπως στην ελληνική οικονομία, γιατί ακριβώς δεν έχει λυθεί σε σημαντικό βαθμό από την ελληνική βιομηχανία.

Σε μια χώρα δηλαδή όπως η Ελλάδα, όπου η δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης αποτελεί το σπουδαιότερο πρόβλημα από άποψη οικονομικής και κοινωνικής ισορροπίας, προτείνονται και δημιουργούνται επενδύσεις στις οποίες το ποσοστό του χρησιμοποιούμενου κεφαλαίου είναι μεγαλύτερο από τον συντελεστή εργασίας (επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου). Αντίθετα θα έπρεπε αφού φυσικά επιθυμείται η προσέγγιση του επιπέδου της πλήρους απασχόλησης να δημιουργούνται επιχειρήσεις στις οποίες θα χρησιμοποιούνται πολλά εργατικά χέρια, σε σχέση με το επενδύμενο κεφάλαιο (επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας).

Μπορεί ίσως να προβληθεί το επιχείρημα ότι επενδύσεις "εντάσεως κεφαλαίου" έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα γιατί επιτρέπουν την εφαρμογή τεχνικής προόδου σε μεγαλύτερη κλίμακα μέχρι και καλύτερο, ίσως τελειότερο, καταμερισμό των έργων. Στην βάση όμως του επιχειρήματος αυτού η πολιτική της εκβιομηχανοποίησης θα καταλήξει σε επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των ατόμων της οικονομίας της Ελλάδας εφόσον αυτοί δεν θα μπορούν να βρουν εργασία χωρίς την απαραίτητη εξειδίκευση. Επίσης δεν θα γίνεται και επαρκής εκμετάλλευση του πλεονεκτήματος το οποίο προκύπτει από την ένταση της διαδικασίας της εργασίας με αποτέλεσμα να μην μπορεί να υποστηριχθεί ότι δημι-

οργανώνονται οι ιδανικές συνθήκες από απόφωσ επίτευξης της γενικής οικονομικής ισορροπίας.

Εξάλλου η προσπάθεια ανάπτυξης η οποία έχει σαν αποτέλεσμα την μεταβολή στην διάρθρωση της οικονομίας και συγκεκριμένα στον δευτερογενή τομέα είναι δυνατόν να λαμβάνει υπόψιν τις κάποιες άσχημες επιδράσεις από την ανάπτυξη του σε βάρος άλλων τομέων οι οποίοι θα μπορούσαν να αποδώσουν και γρηγορότερα και με λιγότερες δαπάνες και με επιβάρυνση μικρότερη από τα συναλλαγματικά αποθέματα της οικονομίας που εξετάζουμε. Αυτό γιατί σε πολλές οικονομίες εξαιτίας του γεωφυσικού τους περιβάλλοντος είναι δυνατή η εκμετάλλευση του πρωτογενή τομέα ο οποίος διαθέτει τεράστια συγκριτικά πλεονεκτήματα, έτσι ώστε να συμβάλει αυτό κατά το μεγαλύτερο μέρος στην δημιουργία ενός αυξημένου ρυθμού ανάπτυξης χωρίς να επιβαρυνθεί υπερβολικά η χώρα.

Αν όμως δεν γίνει πλήρης εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της οικονομίας που εξετάζουμε αλλά η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εκβιομηχάνιση το αποτέλεσμα θα είναι εκτός από αυτά που έχουμε αναφέρει πιο πάνω και μια άσχημη επίδραση στην εξωτερική της ισορροπία.

ΕΞΕΛΙΞΙΣ, ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.
(ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ)

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω που έχουμε αναφέρει κάνουμε μια προσπάθεια προσδιορισμού των όσων έχουν επιτευχθεί στην Ελληνική οικονομία από το πρίσμα της προσπάθειας για οικονομική ανάπτυξη και της δημιουργίας των απαραίτητων προϋποθέσεων για μια επιτυχή οικονομική ισορροπία.

Για το λόγο αυτό θα εξετάσουμε παρακάτω:

α) την εξέλιξη

β) την διάρθρωση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος και του εθνικού εισοδήματος μεγέθη τα οποία δείχνουν με αρκετή σαφήνεια την οικονομική κατάσταση οποιασδήποτε ελεύθερης οικονομίας και αποτελούν το πιο εύκολο-πιο κατανοητό μέτρο της εθνικής παραγωγής και

γ) της κατανομής του εθνικού εισοδήματος της χώρας μεταξύ των υπό κύριων εισοδηματικών τάξεων.

Η παρακολούθηση αυτή αναφέρεται κύρια στην περίοδο από το 1953-80 τα στοιχεία με βάση τα οποία έγιναν οι σχετικοί υπολογισμοί και η εξαγωγή των πορισμάτων είναι:

1. Από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (Δ/νση Εθνικών Λογαριασμών):

* Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδας.

Η περίοδος των ετών 1953-80 όπως προκύπτει και από τους πίνακες που ακολουθούν και παρουσιάζουν μεταβολές α) σε απόλυτες τιμές β) σε ποσοστά επί τοις εκατό του Α.Ε.Π. του Α.Ε.Ε. και του Κ.Ε.Ε. χαρακτηρίζεται γενικά από μια ευνοϊκή εξέλιξη. Ειδικότερα κατά το 1953 που το χρησιμοποιούμε σαν έτος βάσης το Α.Ε.Π. παρουσιάζει σημαντική αύξηση σε τρέχουσες και σταθερές τιμές η οποία οφείλεται στην αυξημένη συμβολή του Γεωργικού τομέα.

Στην ευνοϊκή εξέλιξη του γεωργικού τομέα συντέλεσε η νομισματική προσαρμογή η οποία συνέβαλλε στην γρήγορη αύξηση των εξαγωγών και στην γενική βελτίωση των εισοδημάτων και της ενεργού ζήτησης με αποτέλεσμα παρά την αύξηση της παραγωγής να μην σημειωθεί πτώση των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Η αύξηση της γεωργικής παραγωγής και η αύξηση - ένταση της οικονομικής δραστηριότητας που προήλθε από αυτήν είχε καλή επίδραση στον κλάδο της μεταποίησης λόγω της δημιουργίας αυξημένης ενεργής ζήτησης για

τα προϊόντα του κλάδου αυτού λόγω των αυξημένων εισοδημάτων των γεωργών.

Εξάλλου και ο κλάδος των μεταλλείων οφελήθηκε σημαντικά λόγω της ευνοϊκής εξέλιξης του γεωργικού τομέα από την άποψη της εύρεσης αγοραστών για τα προϊόντα του.

Ο κλάδος του εμπορίου ενισχύθηκε με τη νέα πολιτική εξωτερικού εμπορίου η οποία εφαρμόστηκε στο έτος που εξετάζουμε με αποτέλεσμα την αύξηση των συναλλαγών σε αυτόν, συνέβαλλε μάλιστα και κατά κάποιο σημαντικό ποσοστό στην βελτίωση του Α.Ε.Π. και συγκεκριμένα κατά ποσοστό 11% περίπου στο σύνολο της εθνικής παραγωγής. Αντίθετα το έτος 1954 ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. μειώνεται πάρα πολύ σε σχέση με το προηγούμενο έτος και συγκεκριμένα στο μισό περίπου της αύξησης του έτους 1953. Σε σταθερές τιμές 1958 η μείωση ήταν περίπου 4 φορές κατώτερη του 1953. Τα αίτια αυτής της μείωσης:

α) Η μειωμένη αγροτική παραγωγή η οποία δεν μπόρεσε να φθάσει τα επίπεδα παραγωγής του 1953 στο οποίο οι καιρικές συνθήκες ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκές με αποτέλεσμα η συμβολή του αγροτικού τομέα στο Α.Ε.Π. να μειωθεί σημαντικά.

β) Η παραγωγή του κλάδου της μεταποίησης η οποία έφθασε σε πολύ χαμηλά επίπεδα έναντι του 1953 γιατί επέδρασαν σε αυτόν τα αποτελέσματα της απελευθέρωσης των εισαγωγών από το εξωτερικό.

γ) Πράγματι η απελευθέρωση των εισαγωγών από το εξωτερικό ευνόησε σημαντικά τα εισαγόμενα προϊόντα τα οποία ζητούσαν οι κάτοικοι της Ελλάδας με αποτέλεσμα η απελευθέρωση του εμπορίου να φέρει αύξηση των εισαγωγών τους σε βάρος των εγχώριων προϊόντων και φυσικά του κλάδου της μεταποίησης, τα οποία εγχώρια προϊόντα δεν ήταν δυνατόν να ανταγωνισθούν τα αντίστοιχα του εξωτερικού, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα να αναγκαστεί η κρατική πολιτική να επιβάλλει διάφορα μέτρα πολιτικής του εξωτερικού εμπορίου και πιστωτικής πλευράς για να αποθαρρυνθούν εισαγωγές αγαθών τα οποία είχαν κριθεί σαν μη αναγκαία.

Αντίθετα, ο κλάδος του εμπορίου λόγω της κατάργησης των ποσοτικών περιορισμών, οι οποίοι ίσχυαν κατά το προηγούμενο έτος που παρουσίασε άνοδο η οποία οφειλόταν στην αύξηση των συναλλαγών του κλάδου μέσα και έξω από την χώρα.

Κατά το έτος 1955 άρχισαν να αποδίδουν ουσιαστικά οι προσπάθειες που έγιναν

μετά το τέλος του πολέμου για τον εκσυγχρονισμό και ανασυγκρότηση του κεφαλαίου εκπολιτισμού της χώρας με αποτέλεσμα ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. να φθάσει το ποσοστό του 6,8%.

Το έτος 1956 διατηρήθηκε ουσιαστικά ίδιος ρυθμός αύξησης με το προηγούμενο έτος χωρίς καμιά σημαντική μεταβολή στους κυριώτερους κλάδους της παραγωγής στο ύψος του Α.Ε.Π.

Το έτος 1957 σε αντίθεση με το 1956 το Α.Ε.Π. εμφανίζει ρυθμό αύξησης. Η αύξηση ήταν η πιο μεγάλη που έχει σημειωθεί μετά το 1953, και ήταν πάλι, αποτέλεσμα κατά ένα μεγάλο μέρος στην συμβολή του αγροτικού τομέα όπου σημειώθηκε αύξηση της γεωργικής παραγωγής, αποτέλεσμα των καλύτερων μεθόδων παραγωγής οι οποίες εφαρμόστηκαν στο έτος αυτό.

Το έτος 1958 παρατηρήθηκε μια απότομη κάμψη στο ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π. Κύριες αιτίες στην παραπάνω μείωση του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π. ήταν:

- α) Η μειωμένη αγροτική παραγωγή η οποία λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών έπεσε σε πολύ χαμηλά επίπεδα.
- β) Η μεταποίηση εξαιτίας της μείωσης των εισοδημάτων παρέμεινε και αυτή σε χαμηλά επίπεδα.

Το έτος 1959 η αύξηση του Α.Ε.Π. αν και μικρότερη του μέσου όρου της προηγούμενης πενταετίας ήταν διπλάσια του 1958, συγκεκριμένα έφθασε σε 4,27% σε σταθερές τιμές του 1958. Κύριος παράγοντας αυτής της ευνοϊκής εξέλιξης υπήρξε παρά την μείωση του 1958 και πάλι η γεωργία ενώ η αύξηση του Α.Ε.Π. ήταν κατά το έτος 1960 σε σταθερές τιμές, 3,09%, λίγο δηλαδή μικρότερη του έτους 1959. Στην μεταβολή αυτή συνέβαλαν κατά το μεγαλύτερο μέρος οι κλάδοι εξόρυξης μετάλλων, μεταποίησης και υπηρεσιών, ενώ ο γεωργικός τομέας εξαιτίας άσχημων καιρικών συνθηκών και καταστροφής κύρια της παραγωγής σιφαριού, σταφίδας και λαδιού, η οποία κατά το έτος που εξετάζουμε διένυε τον δεύτερο κύκλο απόδοσης ελαιοκαλλιέργειας, δεν συμμετείχε ουσιαστικά.

Εξάλλου κατά το έτος αυτό παρατηρείται εξουδετέρωση της επίδρασης του γεωργικού τομέα στον ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π. από την αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας στον βιομηχανικό τομέα.

Όμοια και το έτος 1960 παρατηρείται για πρώτη φορά το φαινόμενο, ο μεταποιητικός τομέας να παρουσιάζει διαφορετική εξέλιξη από εκείνη της γεωργίας, χαρακτηριστικό του γεγονότος ότι ο τομέας αυτός αρχίζει να αποκτά αυτοδύναμη

παραγωγική δομή.

το έτος 1961 αποτελείται ολόκληρο από την σημαντική αύξηση του αγροτικού τομέα. Κατά το έτος αυτό οι ευνοϊκές καιρικές συνθήκες, η μεγαλύτερη από όλα τα έτη ελαιοπαραγωγή καθώς και η αρχή εφαρμογής προγράμματος πενταετούς οικονομικής ανάπτυξης της γεωργίας αύξησαν σε τόσο σημαντικό βαθμό το εισόδημα της γεωργίας ώστε από την επίδρασή της το Α.Ε.Π. να πραγματοποιήσει τον μεγαλύτερο ρυθμό αύξησης από το 1953 και μετά καθώς και το μεγαλύτερο από όλες τις χώρες της Ε.Ο.Κ.

Συγκεκριμένα ως αναφορά στην εξέλιξη της γεωργικής παραγωγής πρέπει να αναφέρουμε ότι η αύξηση αυτή οφείλεται σε μεγάλο μέρος στην πολιτική της "αναδιάρθρωσης των καλλιεργιών" που ακολουθήθηκε.

Ειδικότερα το εισόδημα από την γεωργία συνέβαλε στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος κατά 50%, και ο τομέας των υπηρεσιών επηρεάστηκε πολύ από την αύξηση του βιοτικού επιπέδου της χώρας.

Το 1962 παρουσιάζεται το συνηθισμένο φαινόμενο για την ελληνική οικονομία, της μείωσης του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π., αποτέλεσμα της μειωμένης απόδοσης του αγροτικού τομέα.

Ο βιομηχανικός όμως τομέας, δεν επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις διακυμάνσεις της αγροτικής παραγωγής και έχοντας αποκτήσει από το 1960 αυτοδύναμη παραγωγική δομή, επηρέασε θετικά την εξέλιξη των άλλων κλάδων παραγωγής.

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά το έτος 1963 σημείωσε αύξηση σε σταθερές τιμές περίπου 9,95% δηλαδή, ο ρυθμός αύξησης ήταν περίπου διπλάσιος του 1958, μεγαλύτερο στα έτη 1960 και 1962 μικρότερος μόνο στο έτος 1961.

Στην αύξηση αυτή συνέβαλε κύρια η αυξημένη φυτική παραγωγή, η υπερτριπλάσια απέναντι στο 1962 ελαιοπαραγωγή η οποία ανερχόταν σε 210 χιλιάδες τόννους όπως και η αυξημένη παραγωγή καπνού και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Οι υπόλοιποι κλάδοι παραγωγής βοήθησαν σημαντικά στην διαμόρφωση του Α.Ε.Π. οι οποίοι κλάδοι επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση του όγκου των οικοδομικών εργασιών καθώς και από την αύξηση των εξωτερικών συναλλαγών.

Ένας επιπλέον παράγοντας, ο οποίος βοήθησε σημαντικά στην εξέλιξη των

παραπάνω κλάδων ήταν η αύξηση της ζήτησης που προερχόταν από την αύξηση των εισοδημάτων που αποχολούνταν στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

Αύξηση οικονομικής δραστηριότητας σημείωσαν και οι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας λόγω της αυξημένης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ αντίθετα οι υπηρεσίες σημείωσαν μείωση που οφειλόταν στην κάμψη της ενεργού ζήτησης, λόγω της μείωσης των εισοδημάτων που προερχόταν από κατοικίες και υπηρεσίες και εκπαιδευσεις. Στην μεταβολή του Α.Ε.Π. κατά το 1964 σε ποσοστό 8,74% σε σταθερές τιμές βοήθησε κατά κύριο λόγο η μεταποίηση και ο σταθερός ρυθμός του εισοδήματος από την γεωργία το οποίο επηρεάστηκε ευμενώς λόγω της αυξημένης παραγωγής σιταριού και ελαιολάδου.

Η αύξηση του Α.Ε.Π. κατά το 1965 ήταν ψηλότερη από αυτό που υπήρχε κατά την δεκαετία 1955-64 και ανταποκρίθηκε σύμφωνα με τον προβλεπόμενο ρυθμό του προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης 1966-70.

Στην αύξηση του Α.Ε.Π. κατά το 1965 βοήθησαν όλοι οι τομείς της παραγωγής με μεγαλύτερο ποσοστό του δευτερογενή τομέα. Η αύξηση του εισοδήματος που προερχόταν από τον δευτερογενή τομέα προήλθε κύρια από την άνοδο των εισοδημάτων από τον κλάδο της μεταποίησης γεγονός το οποίο οφειλόταν στην έναρξη λειτουργίας νέων βιομηχανικών κλάδων και σχετικά μιας καλύτερης εκμετάλλευσης του ήδη υπάρχοντα κεφαλαιουχικού εξοπλισμού.

Η μικρότερη σε σχέση με τον δευτερογενή τομέα, ποσοστιαία συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στην αύξηση του Α.Ε.Π. οφείλονταν βασικά στα μη επιτυχή αποτελέσματα μέσα από την αναδιάρθρωση των καλλιεργιών και παραπέρα αύξηση της γεωργικής παραγωγής. Γενικά όμως η αύξηση του όγκου της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής δεν ήταν ικανοποιητική με αποτέλεσμα το εισόδημα να μειωθεί από τις υπηρεσίες.

Η μείωση του όγκου της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής κατά το 1965 επέδρασε άσχημα στο εισόδημα από το εμπόριο κατά το 1966 με αποτέλεσμα να εμφανίσει αυτό μικρή άνοδο και να επηρεασθεί κατά αναλογία το εισόδημα από τις υπηρεσίες.

Κατά το έτος 1966 η αύξηση του Α.Ε.Π. οφειλόταν κατά το μεγαλύτερο μέρος στην συμβολή του δευτερογενή τομέα στην οποία βοήθησε η αύξηση του εισοδήματος μεταποιητικής παραγωγής και επιχειρήσεων κοινής ωφελείας.

Παρόλα αυτά, η αύξηση δεν ήταν ικανοποιητική για το σύνολο της οικονομίας, η εφαρμογή μάλιστα, όχι σωστής πολιτικής προσελεύσεως ξένων επιχειρηματικών κεφαλαίων και η φορολογία που επιβλήθηκε για πρώτη φορά το 1965 της υπεραξίας των οικοδομών, συνδυασμένη με την αύξηση του φόρου μεταβίβασης τους είχε σαν αποτέλεσμα την μείωση του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π. κατά το 1967.

Τα παραπάνω μέτρα που λήφθηκαν είχαν σαν αποτέλεσμα την κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας και φυσικά άσχημη επίδραση στο εισόδημα των κλάδων της μεταποίησης εφόσον αυτοί αποτελούν τους κυριότερους προμηθευτές των δυνάμεων απασχολούνται με τις οικοδομικές εργασίες.

Το έτος 1968 το αγροτικό εισόδημα εξαιτίας των άσχημων καιρικών συνθηκών μειώθηκε, χωρίς όμως αυτό να επιδράσει άσχημα στο ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π., λόγω της ενίσχυσης του τομέα των οικοδομών και της διεύρυνσης των δημοσίων επενδύσεων. Αποτέλεσμα της ενίσχυσης του τομέα των οικοδομών και της αύξησης των δημοσίων επενδύσεων ήταν η αύξηση της ζήτησης για τα προϊόντα του μεταποιητικού κλάδου με αποτέλεσμα να τριπλασιασθεί το εισόδημα του δευτερογενή τομέα.

Η παραπάνω αύξηση είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της εντάσεως της οικονομικής δραστηριότητας και των υπηρεσιών δηλαδή των κλάδων του εμπορίου, πίστωσης και μεταφορών.

Το έτος 1969 το Α.Ε.Π. σημείωσε μια αύξηση μεγαλύτερη της περιόδου 1966-67 και μεγαλύτερη από εκείνες που σημειώθηκαν διεθνώς, δηλαδή περίπου 10,7% σε τρέχουσες τιμές. (πίνακας 11).

Ουσιαστικά στην παραπάνω αύξηση βοήθησαν πρώτα-πρώτα ο δευτερογενής τομέας, ο οποίος ενισχύθηκε από την έντονη ζήτηση η οποία δημιουργήθηκε από το εξωτερικό αλλά και από το εσωτερικό, λόγω της αύξησης των αγροτικών εισισοδημάτων. Ο τομέας των υπηρεσιών βοήθησε στην αύξηση του Α.Ε.Π. κύρια με τους κλάδους του εμπορίου, πίστωσης και μεταφορών.

Τά έτη 1970 και 1971 ο παραγωγικός μηχανισμός της οικονομίας λειτούργησε χωρίς καμιά αξιόλογη μεταβολή και τα ποσοστά αύξησης του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος ακολούθησαν τον ίδιο ρυθμό με τα προηγούμενα έτη δηλαδή με ποσοστό 8,5 και 10,9% αντίστοιχα (πίνακες).

Το 1972 η αύξηση του Α.Ε.Π. ήταν σε ποσοστό 10,1% μια αξιόλογη δηλαδή αύξηση που οφείλονταν στην έντονη επέκταση του δευτερογενή τομέα της οικονομίας, ο οποίος συνέβαλε κατά το μισό περίπου στην συνολική αύξηση του Α.Ε.Π.

Ειδικότερα στην αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας του δευτερογενή τομέα βοήθησαν όλοι οι κλάδοι παραγωγής του.

Κατά το 1973 διατηρήθηκε η έντονη ανοδική τάση της οικονομικής δραστηριότητας των τελευταίων χρόνων και συγκεκριμένα κατά το Α' εξάμηνο, ενώ από τα μέσα του έτους και ύστερα άρχισαν να εμφανίζονται μειωτικές επιδράσεις σε ορισμένους κλάδους της παραγωγής όπως και οι επενδύσεις στις οικονομικές δραστηριότητες, με άσχημο αντίκτυπο στην συνολική μεταβολή του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π.

Εντελώς τυχαία και η οικονομική δραστηριότητα στον αγροτικό τομέα εμφάνισε μια τάση μείωσης με άσχημα αποτελέσματα στον ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π.. Η μείωση αυτή ήταν αποτέλεσμα της χαμηλότερης παραγωγής σιταριού έναντι του 1972 καθώς και του ελαιολάδου και σουλτανίνας.

Το εισόδημα όμως των αγροτών λόγω της φιλοαγροτικής πολιτικής των προηγούμενων χρόνων αλλά και της σημαντικής αύξησης των τιμών όλων σχεδόν των αγροτικών προϊόντων σημείωσε μεγάλη άνοδο.

Εξάλλου εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης βιομηχανικών προϊόντων στο εσωτερικό της χώρας και το εξωτερικό, αυξήθηκε και το εισόδημα του δευτερογενή τομέα της παραγωγής.

Κατά το τέλος του 1974 ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. σημείωσε μία μεγάλη αύξηση για πρώτη φορά τόσο σημαντική μεταπολεμικά, η οποία οφειλόταν σε σημαντική μείωση της έντασης της οικονομικής δραστηριότητας στον δευτερογενή τομέα, και στην κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας στον κλάδο της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας.

Αντίθετα το αγροτικό εισόδημα σημείωσε πάλι μεγάλη αύξηση με αποτέλεσμα να αντισταθμίσει κατά ένα μέρος την μείωση του εισοδήματος των δύο άλλων τομέων της οικονομίας, και αυτό γιατί είχαν απόδοση τα ορθολογικά μέτρα αγροτικής πολιτικής τα οποία είχαν ληφθεί από τα προηγούμενα έτη.

Το 1975 εμφανίζεται σημαντική μείωση του πραγματικού εισοδήματος του αγροτικού τομέα. Εξάλλου σημαντική μείωση εμφανίζει και το καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό, λόγω της αποφυγής των ναυτικών και εφοπλιστών να στέλνουν εμβάσματα στη χώρα.

Αντίθετα από τις αρχές του δεύτερου εξαμήνου του παραπάνω έτους αυξήθηκε η ζήτηση βιομηχανικών προϊόντων κατανάλωσης με αποτέλεσμα ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας να εμφανίσει μια έντονη οικονομική δραστηριότητα με καλές επιδόσεις στο ύψος του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.

Το 1976 η αύξηση του Α.Ε.Π. ήταν σχετικά χαμηλή και αυτό γιατί η οικονομική πολιτική που ακολουθήθηκε -αν μπορούμε να πούμε ότι εφαρμόθηκε οποιαδήποτε οικονομική πολιτική- δεν έπεισε κανέναν από τους ιδιώτες να κάνουν αξιόλογες επενδύσεις με αποτέλεσμα να πάθει "καθίζηση" ο δευτερογενής τομέας.⁹

Η παραπάνω μείωση των επενδύσεων στον δευτερογενή τομέα η οποία συνδυάστηκε ταυτόχρονα με αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας και της προσφοράς χρήματος, είχε άσχημη επίδραση πάνω στο πραγματικό εθνικό εισόδημα κατά τα επόμενα μέχρι το 1980 έτη. Συγχρόνως η άσχημη εξέλιξη της αγροτικής παραγωγής το έτος 1977 η οποία ακολουθήθηκε και με την παράλογη αύξηση των "χαριστικών" παροχών σε διάφορες τάξεις του πληθυσμού, έφεραν μια άσχημη εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης στην ελληνική οικονομία. Μία κατάσταση αρκετά σοβαρή ώστε να δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο στην εσωτερική και εξωτερική οικονομική ισορροπία της χώρας, αλλά και για την διατήρηση της σοβαρότητάς της απέναντι στους εταίρους της Ε.Ο.Κ.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.

Οι μεταβολές οι οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω στον ρυθμό εξέλιξης του Α.Ε.Π. και του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος κατά την χρονική περίοδο 1953-80 συνδυάστηκαν και με διαρθρωτικές μεταβολές ως προς το ποσοστό συμμετοχής των τομέων της παραγωγής στην δημιουργία του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.

Όπως προκύπτει και από τον πίνακα 12 και 12α, ανάμεσα στα δυο ακραία έτη της περιόδου που εξετάζουμε παρουσιάζονται οι παρακάτω εξελίξεις.

α) Η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατέβηκε από 31,9% το 1953 σε 15,5% το 1978.

β) Η συμμετοχή του εισοδήματος από την βιομηχανία στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε από 19,7% σε 31,8% το 1978. Επιπλέον από το έτος 1960

9. Η εξάρτηση αυτή της αγροτικής παραγωγής από την ευνοϊκή ή όχι εξέλιξη της πρωτογενούς τομέα, αποτελεί και την "αχίλλειον πτέρνα" του πιο σημαντικού τομέα της οικονομίας μας και κατά συνέπεια δίνει τα όπλα στους εχθρούς της ανάπτυξης του τομέα να επιβραδύνουν την ανάπτυξή του -σε βάρος πάντοτε της εσωτερικής και εξωτερικής ισορροπίας της οικονομίας.

και μετά ο τομέας της βιομηχανίας συμμετείχε κατά ένα μεγαλύτερο ποσοστό στην δημιουργία του Α.Ε.Π. έναντι του τομέα της γεωργίας.

γ) Η συμμετοχή του τομέα των υπηρεσιών παρουσίασε μια σταθερότητα με ορισμένες αυξητικές τάσεις σε ορισμένα χρόνια με αποτέλεσμα να φθάσει από 48,4% το 1953 σε 52,3% το 1978.

Σαν αποτέλεσμα της παραπάνω μεταβολής ως προς την ποσοστιαία συμμετοχή των τριών κατηγοριών των εισοδημάτων ήταν:

1. Αγροτικό εισόδημα: Σε αυτό περιλαμβάνονται εισοδήματα από την γεωργία με την στενή έννοια της κτηνοτροφίας, των δασών και της αλιείας.

2. Μισθοί και ημερομίσθια: Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τις συνολικές ακαθόριστες αποδοχές των μισθωτών σε όλους τους μη αγροτικούς κλάδους της οικονομίας, περιλαμβάνονται, φυσικά, και οι εισφορές των εργοδοτών για κοινωνική ασφάλιση.

3. Εισόδημα το οποίο προέρχεται από την επιχειρηματική δραστηριότητα των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων: Στην παραπάνω κατηγορία περιλαμβάνονται τα κέρδη, τα μερίσματα, οι τόκοι και κάθε άλλη αμοιβή του κεφαλαίου. Στο ποσό των κερδών περιλαμβάνονται τα πάσης φύσεως μισθώματα πραγματικά ή τεκμαρτά.

Στο εθνικό εισόδημα (και σύμφωνα με πίνακα 13 και 13α) και σαν βάση οι τρεις παραπάνω κατηγορίες εισοδημάτων, η κατανομή του εθνικού εισοδήματος στην Ελλάδα μεταξύ των δύο ακραίων ετών της περιόδου που εξετάζουμε εμφάνισε τις παρακάτω εξελίξεις:

α) το αγροτικό εισόδημα παρουσιάζει συνεχή μείωση ως προς το ποσοστό συμμετοχής του στο εθνικό εισόδημα με αποτέλεσμα να κατέβει από 34,7% το 1953 σε 16,8% το 1977 σε τρέχουσες τιμές.

β) Οι μισθοί και τα ημερομίσθια των απασχολούμενων σε μη αγροτικούς τομείς εμφάνισαν μια συνεχή αύξηση -με μικρές διαφοροποιήσεις από έτος σε έτος- από 32,7% το 1953 σε 44% το 1977.

γ) Το εισόδημα από την επιχειρηματική δραστηριότητα των ιδιωτών παρέμεινε μέχρι το έτος 1957 σχεδόν αμετάβλητο -με ελαφριές τάσεις μείωσης από έτος σε έτος- από το 1958 όμως και μετά παρουσιάζει μια ουσιαστική αύξηση. Το εισόδημα από την επιχειρηματική δραστηριότητα του δημοσίου παρέμεινε αμετάβλητο με μια τάση-στάσιμη εκτός από τα έτη 1959, 1960 και 1962.

Από τους παραπάνω πίνακες βγήκε το αποτέλεσμα ότι γενικά το αγροτικό

εισόδημα μειώθηκε γρήγορα από άποψης συμμετοχής του -στο συνολικό εθνικό εισόδημα, ενώ σημειώθηκε αύξηση του εισοδήματος των μισθών και ημερομισθίων αυτών που δεν ανήκουν στον γεωργικό τομέα.

Μια τέτοια μεταβολή, όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος αποτελεί πράγματι χαρακτηριστικό της αναπτυξιακής μεταβολής η οποία δημιουργείται σε μια αναπτυσσόμενη οικονομία δια μέσου της εκβιομηχανοποίησης. Αυτό, γιατί με την βαθμιαία μετατόπιση του εργατικού δυναμικού από την γεωργία στην βιομηχανία το καθιστά περισσότερο ειδικευμένο και πληρέστερο, οπότε η αύξηση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού έχει σαν αποτέλεσμα και υψηλότερη αμοιβή εργασίας.

Αντίθετα το αγροτικό εισόδημα ακολουθεί μια ολοένα πτωτική τάση σε σχέση με το εισόδημα των μισθωτών και εργατών.

Εάν όμως παρατηρήσει κανείς την ίδια μεταβολή από άποψης κατανομής του εθνικού εισοδήματος σε σχέση με το εργατικό δυναμικό προκύπτουν τα παρακάτω:

α) Η μετατόπιση του εργατικού δυναμικού -από την γεωργία στην βιομηχανία δημιούργησε ένα εξειδικευμένο και πιο πλήρη απασχολούμενο εργατικό δυναμικό.

β) Η μετατόπιση του εργατικού δυναμικού προς την βιομηχανία αποτελεί ένδειξη καλής καταστάσεως, όταν γίνεται αναλογικά προς τις κάθε φορά διαφορετικές ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας και για την μεταβολή της διάρθρωσης της οικονομίας.

Αυτό όμως δεν συμβαίνει στην Ελληνική Οικονομία, που υπάρχει μια μετατόπιση του εργατικού δυναμικού, αλλά προς τον τομέα των υπηρεσιών περισσότερο, και προς το εξωτερικό παρά στη βιομηχανία. Γι αυτό το λόγο η αιτιολόγηση της αυξημένης συμμετοχής των εισοδημάτων αυτών που ανήκουν στον τομέα των μισθωτών στο εθνικό εισόδημα, σαν αποτέλεσμα της αυξημένης παραγωγικότητας τους δεν αποτελεί κάποια ένδειξη της πραγματικής καταστάσεως που υπάρχει.

Έχουν όμως πράγματι ένα εξαιρετικά ευνοϊκό καθεστώς από άποψης μισθολογικής απολαβής των απασχολούμενων στον βιομηχανικό τομέα, γεγονός το οποίο δημιουργεί κίνητρα για την προσέλκυση και άλλων ατόμων, τα οποία δεν απασχολούνται στον βιομηχανικό τομέα.

Αυτό όμως οφείλεται και στην μίκρυνση των αμοιβών των άλλων τομέων, στην

περιορισμένη αμοιβή που υπάρχει από το 1953 και ύστερα.

Οπωσδήποτε όμως δεν δικαιολογείται η τόσο σημαντική συμμετοχή των μισθωτών στο εθνικό εισόδημα για τον παραπάνω λόγο, αλλά μάλλον στον μεγάλο αριθμό των απασχολούμενων στον τομέα των υπηρεσιών σε σχέση με το βαθμό της οικονομικής ανάπτυξης.

Γ' ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗΣ 'ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ'.

Η εξέταση των παραγόντων οι οποίοι επέδρασαν στη διαμόρφωση του εθνικού εισοδήματος κατά την περίοδο 1953-80 αφορά ειδικότερα τη μελέτη της εξέλιξης των επενδύσεων στην ελληνική οικονομία και μάλιστα τον τρόπο κατά τον οποίο διενεργήθηκαν στους τομείς προς τους οποίους κατευθύνθηκαν σε συνδυασμό με τη δημοσιοδομική και νομισματική πολιτική η οποία εφαρμόσθηκε.

Κρίνεται αναγκαίο για την καλύτερη αξιολόγηση των όσων εφαρμόσθηκαν να διαχωριστεί η χρονική περίοδος 1953-80 σε τρεις χρονικές περιόδους δηλαδή 1953-59, 1960-70, 1971-80.

α) Χρονική περίοδος 1953-59.

Κατά την περίοδο 1953-59 η εξέλιξη των επενδύσεων παγίων κεφαλαίων ακολουθεί μια αυξητική τάση επειδή ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό από το Α.Ε.Π. διατίθεται προς τις επενδύσεις αυτές. Κατά το 1953 σημειώνεται, λόγω της προσπάθειας επουλώσεως των προβλημάτων, τα οποία είχαν διαμορφωθεί από την κατάσταση που επικρατούσε πριν από το 1953, μια μικρή αύξηση του ρυθμού επενδύσεων. Κατά τα επόμενα έτη όμως ο ρυθμός αύξησής των επιταχύνεται όπως φαίνεται από τον πίνακα 20.

Η κυριώτερη εξέλιξη στις επενδύσεις οι οποίες διενεργήθηκαν κατά την περίοδο 1953-59, αφορά τη μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής των ιδιωτικών επενδύσεων απέναντι στις διενεργούμενες επενδύσεις από το δημόσιο, χωρίς όμως οι πρώτες να υποσκελίσουν, από άποψη σπουδαιότητας, τις δεύτερες. Βέβαια όσον αφορά τη σχέση του επιτυγχανόμενου εκάστοτε ύψους του Α.Ε.Π., ήταν μεν αυξητικό, αλλά κατώτερο απ' αυτό το οποίο διατίθετο απ' αυτής της άποψης προς τις άλλες χώρες της Ευρώπης. Από την άποψη της διάρθρωσης των Α.Ε.Π.Κ., όπως προκύπτει από τον πίνακα 21 παρατηρείται μια κακή διάρθρωση και ως προς το σύνολο αυτών επί τους επιμέρους κλάδους, και ως προς τη συμμετοχή των ιδιωτών και του δημοσίου. Όντως ο τομέας της γεωργίας επί του συνόλου των

επενδύσεων καθόλη την επταετία αποτελείτο το 1/2. Στο τομέα της μεταποίησης φαίνεται καθαρά η υπεροχή του ιδιωτικού τομέα και του συνόλου των διενεργηθέντων επενδύσεων στον παραπάνω τομέα, γεγονός ευνοϊκό, εφόσον η ανάπτυξη του τομέα αυτού είναι πεδίο δραστηριοτήτων περισσότερο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Γεγονός μη ευνοϊκό και μάλλον δυσμενές, παρά τα σχετικά πλεονεκτήματά του, αποτελεί η σημαντικώτατη της συμμετοχής του κλάδου (κατοικίες) στο σύνολο των επενδύσεων, όπως προκύπτει από τον πίνακα 22, υπό την επήρεια ίσως της υποτίμησης του νομίσματος το 1953 και των δυσμενών ψυχολογικών επιπτώσεων που προκάλεσε αυτή στους κατοίκους, με αποτέλεσμα ο διπλασιασμός της αγοραστικής αξίας των ξένων νομισμάτων και του χρυσού να παροτρύνει αυτούς προς ρευστοποίηση των αποθεμάτων τους σε τέτοιου είδους "σκληρά" νομίσματα, το προϊόν των οποίων διατέθηκε για αγορά κατοικιών και οικοδόμηση οικοπέδων θεωρούμενα ως ο καλύτερος τρόπος τοποθέτησής του και ένα είδος ασφαλούς επένδυσης.

Η αύξηση του εθνικού εισοδήματος κατά τη χρονική περίοδο 1953-59 δεν ήταν ανάλογη προς το ποσοστό αύξησης των επενδύσεων, βασικά λόγω της μικρής παραγωγικότητας των διενεργούμενων επενδύσεων και λόγω της μη απόδοσης της δεύσεως σημασίας στον τομέα της γεωργίας από την απόδοση του οποίου εξαρτάτο κατά πολύ μέχρι το έτος 1962 η μεταβολή του εθνικού εισοδήματος. Η εξέλιξη αυτή των επενδύσεων ήταν φυσικό επακόλουθο της ακολουθούμενης νομισματικής πολιτικής η οποία, όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα 23, ακολούθησε μια πολιτική ενίσχυσης του δευτερογενούς τομέα παρά της γεωργίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

Ποσοστιαία συμμετοχή επί του συνόλου των Α.Ε.Π.Κ. ιδιωτών και δημόσιου τομέα.

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Ποσοστό	%	%	%	%	%	%	%
Δημόσιες	29	28	27	28	27,6	27	32
Ιδιωτικές	72	79	73	72	72,4	73	68

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Συμμετοχή Α.Ε.Π.Κ. κατά κλάδους παραγωγής επί του συνόλου των επενδύσεων.

1953-59	Γεωργία		Μεταποίηση		Κατοικίες	
	Ποσόν	%	Ποσόν	%	Ποσόν	%
<u>Δημόσιο</u>	3431	3,9	3896	4,4	3707	4,2
<u>Ιδιωτών</u>	6902	7,9	13487	15,4	30107	34,4

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

Ποσοστιαία συμμετοχή επί του συνόλου των Α.Ε.Π.Κ. ιδιωτών και Δημοσίου.

Σε εκατομμύρια δραχμές-σε τρέχουσες Τιμές

	1970	%	1971	%	1972	%	1973	%
<u>Δημόσιες</u>	19926	28	26825	32	32381	30	37667	27
<u>Ιδιωτικές</u>	50737	71	56473	67	72421	69	98010	72
	1974	%	1975	%	1976	%	1977	%
<u>Δημόσιες</u>	37811	30	38820	28	46900	26	49100	22
<u>Ιδιωτικές</u>	87665	69	101130	71	128100	73	173200	77
	1978	%						
	60800	22					108800	77

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

Συμμετοχή Α.Ε.Π.Κ. κατά κλάδους παραγωγής επί του συνόλου των επενδύσεων.

Σε εκατομμύρια δραχμές-σε τρέχουσες τιμές

1970-80	Γεωργία		Μεταποίηση		Κατοικίες	
	Ποσόν	%	Ποσόν	%	Ποσόν	%
Σύνολο Ιδιωτών και δημοσίου	104413	17,3	201143	33,2	299421	49,4

β) Χρονική περίοδος 1959-1969.

Κατά το έτος 1959 άρχισαν οι διαπραγματεύσεις κατόπιν αιτήσεως της Ελλάδας για την σύνδεση της με τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. γεγονός το οποίο αποτέλεσε την αρχή δημιουργίας νέων δυνατοτήτων για την υποβοήθηση της όλης προσπάθειας προς οικονομική ανάπτυξη της χώρας αφενός αλλά και στη δημιουργία σοβαρών προβλημάτων για την ανάπτυξη και διατήρηση του κλάδου της βιομηχανίας ο οποίος βασικά θεωρείται το ασθενέστερο σκέλος από τους δύο κυριώτερους τομείς της οικονομίας δηλαδή της γεωργίας και της μεταποίησης. Αυτό διότι για μεν την γεωργία αποδεικνύεται ότι υπήρχαν συγκριτικά πλεονεκτήματα από απόψεως εδαφολογικών και κλιματολογικών συνθηκών και όσο αφορά το είδος και την ποιότητα των υπ' αυτής παραγομένων-προϊόντων. Επίσης το είδος της παραγωγικής διαδικασίας τουλάχιστον για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (καπνός, βαμβάκι) με αποτέλεσμα να θεωρείται βέβαια η επικράτηση των προϊόντων αυτών στην αγορά των χωρών-μελών της Ε.Ο.Κ. αφού τα ελληνικά προϊόντα θα μπορούσαν εύκολα να ανταγωνιστούν τα προϊόντα των άλλων χωρών που μέχρι τώρα προμηθεύονταν τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ.

Αντίθετα για τον βιομηχανικό τομέα προβλέπεται καλώς ή κακώς δυσμενέστατη η επίδραση των αποτελεσμάτων από την σύνδεση λόγω της υπό καθεστώς υπερμέτρου προστασίας από πολύ υψηλούς δασμούς έτσι ώστε οι Ελληνικές βιομηχανίες να παρουσιάζουν πολύ μικρότερη ανταγωνιστικότητα απέναντι στις βιομηχανίες των άλλων -κρατών-μελών. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης ήταν η επιθυμία της ανάπτυξης με τον εκσυγχρονισμό και την ορθολογική οργάνωση του βιομηχανικού τομέα με άνωτερο σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητάς του και την ενίσχυση της θέσης του απέναντι στις βιομηχανίες της Ε.Ο.Κ. Το εκπονηθέν πενταετές πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1960-64 επεσήμανε την παραπάνω δυσμενή κατάσταση όσον αφορά την Ελληνική βιομηχανία με αποτέλεσμα να θέσει ως κυριώτερη επιδίωξη του την βελτίωση αυτής και μάλιστα της σημαντικής συμμετοχής του Δημόσιου τομέα εις την διενέργεια βασικών έργων υποδομής δια των οποίων θα παροτρύνονταν ο ιδιωτικός τομέας ως προς την διενέργεια επενδύσεων. Αν παρατηρήσει κάποιος την εξέλιξη των επενδύσεων στον δευτερογενή τομέα από της απόψεως συμμετοχής του δημοσίου αφενός και των ιδιωτών αφετέρου διακρίνει βάσει των πινάκων 24,25. Ότι κατά την περίοδο 1959-69 ναι μεν επέρχεται μία σχετική έστω αύξηση από της απόψεως συμμετοχής του Δημοσίου στο σύνολο των επενδύσεων αλλά αναλογικά και κατανομή των επενδύσεων ήταν όσον αφορά τουλάχιστον τον δημόσιο τομέα υπέρ της γεωργίας περισσότερο παρά υπέρ του δευτερογενή τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

Συμμετοχή Α.Ε.Π.Κ. κατά κλάδους παραγωγής επί του συνόλου των επενδύσεων.

Σε τιμές 1958

1960-69	Γεωργία		Μεταποίηση		Κατοικίες	
	Ποσόν	%	Ποσόν	%	Ποσόν	%
Δημόσιο	1062	5,8	7719	1,4	2431	1,3
Ιδιώτες	14523	7,9	43176	23,3	58656	31,6

Βέβαια όπως αναφέρθηκε προηγουμένως το πεδίο ανάπτυξης της βιομηχανίας ανήκει στην ιδιωτική πρωτοβουλία κατά πρώτον ενώ ο ρόλος του δημόσιου αφορά την δημιουργία "εξωτερικών οικονομιών" αυτό όμως δεν εμποδίζει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η μείωση της συμμετοχής των δημοσίων επενδύσεων αντός του συνόλου αυτών δεν οφείλεται στο γεγονός ότι οφείλετο να γίνει από απόψεως ενίσχυσης του βιομηχανικού τομέα. Αντίθετα οφείλεται στο γεγονός ότι όταν θα χρειαζόνταν να αναπτυχθεί και να ενισχυθεί ο γεωργικός τομέας αυξανόταν η συμμετοχή των δημοσίων επενδύσεων στη βιομηχανία όταν θα χρειαζόνταν να αναπτυχθεί ο κλάδος της βιομηχανίας οι δημόσιες επενδύσεις στρέφονταν προς τον τομέα της γεωργίας δηλαδή σε μία τελείως αντιπατική οικονομική πολιτική. Εξάλλου χαρακτηριστικό το οποίο προκύπτει από τον πίνακα 25 είναι η αυξημένη συμμετοχή των ιδιωτών στις επενδύσεις μεταποιητικού τομέα. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι η σύνδεση με την Ε.Ο.Κ. δεν έβλαψε τους ιδιώτες επιχειρηματίες όπως αναμενόταν αυτό είναι ακόμα σημαντικότερο αν ληφθεί υπόψη η προηγουμένως αναφερθείσα μειωμένη συμβολή του δημοσίου τομέα στον κλάδο αυτό η οποία δικαιολογείται με τον ισχυρισμό ότι ο ρόλος του δημοσίου πρέπει να περιορίζεται στις βασικές βιομηχανίες για τις οποίες είτε λόγω του ύψους των απαιτούμενων κεφαλαίων είτε λόγω απόκλισης μεταξύ κοινωνικής και ιδιωτικής παραγωγικότητας δεν εκδηλώνεται ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα αναφερόμενα προφανώς για τις δύο μονάδες παραγωγής αζωτούχων λιπασμάτων και εργοστασίου ζάχαρης τα οποία αποπερατώθηκαν κατά το 1965. Η αυξημένη τέλος συμμετοχή του τομέα "κατοικίες" στο σύνολο των επενδύσεων αποδεικνύει ότι η τάση αυτή των κατοίκων της Ελλάδας προς δημιουργία κατοικιών δεν οφείλεται βασικά στις διάφορες αντιξοότητες όσον αφορά νομοματικές και πολιτικές μεταβολές αλλά μάλλον είναι θέμα νοοτροπίας ή αναγκαιότητας προς ικανοποίηση μιας βασικής ανάγκης όπως θεωρείται τουλάχιστον στην Ελλάδα η στέγαση.

γ) Χρονική περίοδος 1970-1980.

Μετά από μια εικοσαετία από την έναρξη των διαπραγματεύσεων κατόπιν αιτήσεως της Ελλάδας για την οικονομική της σύνδεση με τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. θα περίμενε κάποιος να επέλθουν σημαντικές αλλαγές αφενός στην τακτική η οποία θα εφαρμοζόταν όσον αφορά την εκάστοτε εφαρμοζόμενη γενική οικονομική πολιτική από τους αρμόδιους οικονομικούς φορείς αφετέρου μια αλλαγή στην επενδυτική συμπεριφορά ιδιωτών και Δημόσιου. Κατ' εκπληκτικό τρόπο καμία αλλαγή δεν επήλθε. Αντίθετα όλα τα οικονομικά μεγέθη συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων -την βασική κινητήρια δύναμη οικονομικής ανάπτυξης εξελίχθησαν ως εξελίσσοντο και στο παρελθόν. Όντως όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα 26 καμία αλλαγή δεν επήλθε όσον αφορά την συμμετοχή του Δημόσιου στις Ακαθάριστες Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (Α.Ε.Π.Κ.) ενώ θα ήταν λογικό να αναμενόταν μια μεγαλύτερη συμμετοχή αυτού επί του συνόλου των Α.Ε.Π.Κ. εφόσον η αναμενόμενη την 1^η Ιανουαρίου 1981 οικονομική ένωση με τα κράτη-μέλη της Ε.Ο.Κ. θα συνεπάγεται μεγαλύτερες απαιτήσεις για αυξημένη παραγωγικότητα των δύο πρωταρχικών τομέων της παραγωγής της γεωργίας και της βιομηχανίας. Τέτοιου είδους όμως απαιτήσεις προϋποθέτουν την διενέργεια έργων υποδομής τα οποία συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ε.Ο.Κ. βρίσκονται στην νηπιακή ηλικία. Αλλά εκτός αυτών και από απόψεως διάρθρωσης δηλαδή κατανομής των Α.Ε.Π.Κ. κατά κλάδους παραγωγής καμία μεταβολή δεν επήλθε. Αντίθετα δε. ενόψει και των δυσμενών προβλέψεων των ιδιωτών περί της εξέλιξης της οικονομικής κατάστασης αυξήθηκε κατά σημαντικό ποσοστό η τάση για επενδύσεις στον τομέα "κατοικίες" όπως προκύπτει και από τον παρακάτω πίνακα 27 με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δυσμενείς προϋποθέσεις για την ανάπτυξη παραγωγικότερων κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Τελικά μπορεί να παρατηρήσει κάποιος μια μικρή συμμετοχή των Α.Ε.Π.Κ. στον τομέα της γεωργίας, ενώ επί τη βάση μιας ορθολογικής οικονομικής πολιτικής, το καλύτερο θα ήταν η όσο το δυνατόν εντατικότερη ανάπτυξη του τομέα της γεωργίας, εφόσον προς το παρόν είναι το μόνο "πεδίο" στο οποίο μπορούμε βραχυχρόνια και ενόψει της οικονομικής ένωσης μετά την 1-1-82 με τις χώρες μέλη της Ε.Ο.Κ. να ανταγωνισθούμε με ίσους όρους με τις παραπάνω χώρες.

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Η γενική οικονομική πολιτική της Ελλάδας μετά το έτος 1953 πέτυχε όντως την δημιουργία μιας σημαντικής προόδου σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας σε σχέση με την κατάσταση που επικρατούσε στην χώρα σε αυτή την περίοδο. (Το 20% του πληθυσμού είχε ανάγκη επανεγκατάστασης και στέγασης, το 1/2 επιδοτείτο και ο παραγωγικός μηχανισμός της χώρας έπρεπε να ανασυγκροτηθεί. Ο πληθυσμός ήταν ασυγκράτητος, οι υπερβολικές δυσχέρειες στο ισοζύγιο πληρωμών μπορούσαν να σταματήσουν μόνο με ένα σύστημα αυστηρού ελέγχου στις εισαγωγές και με το συνάλλαγμα, η δε δημόσια διοίκηση ήταν σε χαώδη κατάσταση).

Έτσι η χώρα μετά το 1953 περνάει σε ένα στάδιο οικονομικής ανάπτυξης με ευνοϊκές σε σχέση με την κατάσταση που υπήρχε -επιπτώσεις επί του ρυθμού αύξησης του εθνικού εισοδήματος και του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων.

Παρόλα αυτά όμως, η αύξηση του εθνικού εισοδήματος δεν συνδυάστηκε με μια ομοιόμορφη ανάπτυξη των διαφόρων παραγωγικών τομέων.

Η ακολουθούμενη οικονομική πολιτική που ήταν σύμφωνα με πρότυπα οικονομικής ανάπτυξης των ξένων χωρών, έριξε περισσότερο βάρος στην ανάπτυξη της βιομηχανίας η οποία συν τοις άλλοις προστατεύονταν και από ένα υψηλό δασμολογικό τείχος. Παρόλα αυτά παρά την ύπαρξη αυτής της ευνοϊκής μεταχείρισης δεν αυξήθηκε η απόδοσή της σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ενώ από τις σχετικές μελέτες, οι οποίες έλαβαν χώρα, αποδεικνυόταν ότι η Ελλάδα διέθετε συγκριτικά πλεονεκτήματα στην Γεωργία και σε ορισμένους τομείς της βιομηχανίας, ιδίως στις κλωστοϋφαντουργικές, γεωργικές και χημικές βιομηχανίες η "πολιτική επενδύσεων" γινόταν κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να μην ενισχύει και θα λύνονταν έτσι διορθωτικά προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας. Η κατ' αυτόν τον τρόπο όμως επιδεικνυόμενη πολιτική οικονομικής ανάπτυξης είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία μιας κακής διάρθρωσης του αγροτικού τομέα, ο οποίος καθόλου δεν μπόρεσε να συμβάλει στην ανάπτυξη της βιομηχανίας, κάτω από συνθήκες οι οποίες να επιτρέπουν στην δημιουργία προϋποθέσεων ισορροπίας, εφόσον ήταν αδύνατη η παροχή πρώτων υλών και ημικατεργασμένων προϊόντων σε επαρκή βαθμό από τον πρωτογενή τομέα της βιομηχανίας.

Από την παρακολούθηση της εξέλιξης του εθνικού εισοδήματος προέκυψε ότι ο κυριώτερος τομέας, ο οποίος κατά την περίοδο 1953-80 συνέβαλλε ουσιαστικά στη βελτίωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης των άλλων τομέων της παραγωγής και στην επιτάχυνσή της οικονομικής ανάπτυξης ήταν ο πρωτογενής τομέας. Πράγ-

ματι, ο όγκος της παραγωγής του αγροτικού τομέα ήταν το κυριώτερο μέγεθος το οποίο επηρέαζε την μεταβολή του εθνικού εισοδήματος ενώ αντίθετα η βιομηχανία εξαρτιόταν από την ευνοϊκή ή μη εξέλιξη αυτού -εκτός από ελάχιστα χρένια- συνεχίζοντας έτσι την ανυψωτική της πορεία κάτω από το καθεστώς ευνοϊκής μεταχείρισης.

Παρόλα αυτά όμως, η γεωργία θεωρήθηκε στον τομέα, δευτερεύουσας σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ενώ θα έπρεπε να γίνει το αντίθετο κάτω από την επίδραση της τάσης μίμησης των συνθηκών των ξένων οι οποίοι πέτυχαν φηλότερο ρυθμό αναπτύξεως διαμέσου της εκβιομηχανοποίησης, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι τελείως διαφορετικές συνθήκες, οι οποίες ούτε καν υπήρχαν στην Ελληνική Οικονομία.

Αποτέλεσμα αυτής της νοοτροπίας ήταν η δημιουργία δυσμενών καταστάσεων στο γεωργικό τομέα, ο οποίος εξασφάλιζε κατά την παραπάνω χρονική περίοδο σχεδόν εξ ολοκλήρου την διατροφή του Ελληνικού λαού, με εξαίρεση τα κτηνοτροφικά προϊόντα -αποτέλεσμα και αυτό της οικονομικής πολιτικής- και πρόσφερε απασχόληση στο μισό σχεδόν του ενεργού πληθυσμού.

Αντίθετα η βιομηχανία από άποψη απασχόλησης και μεταβολής της διάρθρωσης της, δεν εμφάνισε καμιά μεταβολή αξιόλογη, με αποτέλεσμα να μειωθεί η σημασία της από άποψης επίλυσης του προβλήματος της απασχόλησης.

Χαρακτηριστικό της τάσης να μην αποδίδεται η αναλογη σημασία στην γεωργία ήταν η μείωση της συμμετοχής του δημόσιου τομέα στο σύνολο των γεωργικών επενδύσεων στο 1/3 του συνόλου.

Εκτός απ' αυτό η ανεπάρκεια μεσομακροπρόθεσμων πιστωτικών μέσων και η αδυναμία των γεωργών να χρηματοδοτήσουν μόνοι τους τις επενδύσεις τους λόγω του χαμηλού τους εισοδήματος, είχε σαν αποτέλεσμα, την διενέργεια ιδιωτικών γεωργικών επενδύσεων σε ποσοστό λιγότερο του 6% κατά μέσο όρο του ετήσιου ακαθάριστου γεωργικού εισοδήματος.

Αποτέλεσμα των παραπάνω καταστάσεων ήταν η μειωμένη συμμετοχή του κλάδου στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος πράγμα που ήταν σε βάρος των απασχολούμενων στον γεωργικό τομέα.

Στην παραπάνω άσχημη θέση από άποψη συμμετοχής στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα συνέβαλλαν και αίτια τα οποία οφείλονταν:

α) Στην περιορισμένη διαπραγματευτική δύναμη του αγροτικού πληθυσμού κατά τον σχηματισμό των τιμών των αγροτικών προϊόντων.

β) Στην ύπαρξη ενός σημαντικότερου πλήθους μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες καμιά βοήθεια δεν πρόσφεραν στις συναλλαγές του αγρότη, τόσο στην αρχή όσο και στο τέλος της παραγωγικής του δραστηριότητας, μέχρι την διάθεση των προϊόντων του στον τελικό καταναλωτή.

Η δυσμενής επίδραση των μικρών και μεσαίων γεωργικών επιχειρήσεων οι οποίες ούτε για επιχειρηματική εκμετάλλευση προσφέρονται, ούτε για εφαρμογή καλλιεργειών και παραγωγή προϊόντων ζήτησης υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας, με αποτέλεσμα να γίνεται αδύνατη από άποψης διαπραγματευτικής δύναμης, η πώληση των αγροτικών προϊόντων σε τιμές οι οποίες θα συμφέρουν φαίνεται από τον πίνακα 28.

Από τον πίνακα 28 φαίνεται κατά πόσο το χονδρεμπόριο εκμεταλλευόμενο την έλλειψη ελαστικότητας των γεωργικών προϊόντων από άποψη ζήτησης και προσφοράς, αποκομίζει ένα σημαντικότατο τμήμα της αξίας του αγαθού σε βάρος των παραγωγών.

Η διαφορά σε βάρος γεωργού-παραγωγού είναι μεγαλύτερη στα προϊόντα τα οποία δεν μπορούν να διατηρηθούν για αρκετό χρονικό διάστημα, εξαιτίας του λόγου ότι ο γεωργός έχει μεγαλύτερη αδυναμία παζαρέματος, λόγω χρονικών περιορισμών.

Εκτός αυτού, η ύπαρξη των μικρών κατακερματισμένων ιδιοκτησιών κάνει την εκτέλεση καλλιεργητικών εργασιών αντιοικονομική και τεχνικά αδύναμη με αποτέλεσμα να βρίσκεται ο γεωργικός κόσμος σε μειονεκτική θέση απέναντι στους κλάδους μονοπωλιακής ή ολιγοπωλιακής μορφής, όπως η βιομηχανία, ο τραπεζικός τομέας, το εμπόριο και η κεφαλαιοαγορά.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η εξέλιξη του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα είναι ένας παράγοντας που καθορίζει και την εξέλιξη του εθνικού μας εισοδήματος. Αυτό συμβαίνει γιατί όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό απασχόλησης τόσο αυξάνει και το εθνικό εισόδημα.

Παρατηρούμε λοιπόν στον κατωτέρω πίνακα τα εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αμφότερα τα φύλλα

	1951	1961	1971
Πληθυσμός	7632,8	8388,6	8768,6
Εργατικό δυναμικό	3286,0	3638,6	3283,88
%	42,8	43,4	37

1) Μεταξύ των ετών 1951-1961 το εργατικό δυναμικό παρουσίασε μια αύξηση 370,6 χιλιάδων ατόμων ενώ 2) μεταξύ των ετών 1961-1971 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της χώρας μειώθηκε κατά 351000 άτομα και αυτό οφείλεται βασικά στην αύξηση της μετανάστευσης η οποία οδήγησε στη μείωση των δυνάμενων να προσφέρουν εργασία.

Στον πίνακα 32 που ακολουθεί προκύπτει ότι έχουμε μια σημαντική μείωση του εργατικού δυναμικού της γεωργίας ενώ κατά το 1951-1961 απασχολείτο το 55% και 54% αντίστοιχα το 1971 απασχολείται μόνο το 41%. Αντίθετα έχουμε στροφή του εργατικού δυναμικού στη βιομηχανία και την βιοτεχνία. Δημιουργείται λοιπόν μια διαφορετική διάρθρωση της οικονομίας μας με σκοπό την εκβιομηχάνιση η οποία όμως δημιούργησε αύξηση της ανεργίας σε μεγάλο βαθμό γεγονός που επιδράει αρνητικά στην εξέλιξη του εθνικού εισοδήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	1951	1961	1971
Γεωργία	1950,0	1960,4	1330,3
Ορυχεία-Μεταλλεία	13,7	21,5	20,1
Βιομηχανία, Βιοτεχνία	458,6	488,5	539,9
Οικοδομική-Δημόσια έργα	76,0	167,4	255
Ηλεκτρισμός-Φωταέριο	11,3	19,8	25
Μεταφορά	139,8	153,9	213,1
Εμπόριο	223,2	266,1	350,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

Σύνολο ενεργών και ανέργων κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας 1951.
(σε χιλιάδες)

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Οικον. Ενεργοί	Ανεργοί
Σύνολο κλάδων	3268,0	194
Γεωργία	1950	75
Ορυχεία-Μεταλλεία	13,7	2
Βιομηχανία-Βιοτεχνία	458,6	48
Οικοδομές-Δημόσια έργα	76,0	12
Ηλεκτρισμός-Φωταέριο	11,3	1
Υπηρεσίες	757,8	56

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

1961

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Ενεργοί	Ανεργοί	%Ανεργίας
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ	3638,6	253,2	6,5
Γεωργία	1960,4	41,0	1,8
Ορυχεία-Λατομεία	21,5	0,4	2,0
Βιομηχανία-Βιοτεχνία	458,5	42,1	7,7
Οικοδομές	167,4	24,0	11,4
Ηλεκτρισμός-Φωταέριο	19,8	0,1	95
Υπηρεσίες	795,1	20,1	9,2
Μη δηλώσαντες	64,4	38	59,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

1971

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ	3283,9	296,6
Γεωργία	1330,3	132,0
Ορυχεία	99,1	0,3
Βιομηχανία-Βιοτεχνία	539,9	66,0
Οικοδομές	255	26,0
Ηλεκτρισμός	25	0,1
Υπηρεσίες	982,5	20,3
Μη δηλώσαντες	61,8	—

Παρατηρούμε λοιπόν ότι το 1951 έχουμε 114000 άνεργους που αυξήθηκαν το 1961 σε 252,7 και το '71 σε 279. Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ύψος της ανεργίας κατέχουν 1) Ο τομέας Οικοδομές-Δημόσια έργα λόγω εποχιακού χαρακτήρα 2) Ο τομέας Βιομηχανία-Βιοτεχνία γεγονός που δεν δικαιολογείται αφού από αυτόν τον τομέα περιμένουν όλοι τη λύση του προβλήματος απασχόληση 3) Ο τομέας των υπηρεσιών 4) Ο κλάδος Ορυχεία-μεταλλεία. Τελευταίος στο ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται ο κλάδος της Γεωργίας. Επίσης μπορούμε να συμπεράνουμε από τους πίνακες ότι σημαντικό είναι και το ποσοστό υποαπασχόλησης το οποίο φαίνεται από αυτούς που δεν δηλώνουν συγκεκριμένο είδος εργασίας. Τέλος η εξέλιξη της ανεργίας κατά τα έτη 1971-1980 σημείωσε μέχρι το 1973 μια πτωτική τάση αλλά από εκεί και πέρα παρατηρήθηκε μια σημαντική αύξηση σε απόλυτους αριθμούς.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Με σκοπό την εξουδετέρωση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης παρατηρήθηκε κατά την χρονική περίοδο από το 1953 και μετά μια μεγάλη αύξηση μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού της Ελλάδας στην Αλλοδαπή με κύρια διογκωση μεταξύ του 1963-66.

Ένα κύριο αίτιο αύξησης της μετανάστευσης ήταν οι υψηλές αμοιβές που δίνονταν στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και που ήταν ασύγκριτα μεγαλύτερες από αυτές που επικρατούσαν στην Ελλάδα. Άλλο σημαντικό αίτιο ήταν η στροφή από τον αγροτικό τομέα στο δευτερογενή τομέα της παραγωγής με αποτέλεσμα μικρού ετήσιου εισοδήματος για τους αγρότες που στην πλειοψηφία τους πήραν το δρόμο του εξωτερικού. Τέλος άλλο σημαντικό αίτιο ήταν η πολιτική των χωρών της Δυτικής Ευρώπης να προσελκύσουν (κυρίως μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο) εργατικό δυναμικό από χώρες μη αναπτυγμένες. Πάντως η αύξηση της μετανάστευσης επέδρασε θετικά στην διαμόρφωση και εξέλιξη του εθνικού εισοδήματος της χώρας γιατί πρόσφερε μεγάλο συνάλλαγμα από το εξωτερικό που πέρασε σε ελληνικά χέρια ενώ ταυτόχρονα αξιοποιήθηκε το εργατικό δυναμικό και μειώθηκε η ανεργία-υποασχόληση της χώρας μας.

ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Το ναυτιλιακό συνάλλαγμα.

Το ναυτιλιακό συνάλλαγμα σημείωσε υψηλό και επιταχυνόμενο ρυθμό αύξησης κατά τη δεκαετία 1965-75 γύρω στο 18% και εξελίχθηκε στο κυριότερο κονδύλι των αδήλων πόρων αντιπροσωπεύοντας ως καθαρή εισροή το 6,2% περίπου του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος του 1975. Η ελαφρά κάμψη του ναυτιλιακού συναλλάγματος το 1975 έναντι του 1974 μπορεί να θεωρηθεί ασήμαντη εάν ληφθεί υπόψη αφενός μεν η διεθνής ναυτιλιακή κρίση, αφετέρου δε τα εφοπλιστικά εμβάσματα το '74 ήταν σχετικά αυξημένα λόγω της επιβαλλόμενης ειδικής εφοπλιστικής εισφοράς κατά το έτος εκείνο. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει τον ανελαστικό χαρακτήρα του εισρέοντος στη χώρα μας ναυτιλιακού συναλλάγματος. Παράλληλα οι πληρωμές ναυτιλιακού συναλλάγματος σημείωσαν ταχεία άνοδο και ανήλθαν στο δεύτερο σημαντικό κονδύλι της κατηγορίας των αδήλων πληρωμών αντιπροσωπεύοντας το 1975 το 20,2% των εισπράξεων ναυτιλιακού συναλλάγματος κυρίως λόγω αύξησης των δαπανών για ανεφοδιασμό και επισκευές.

Πίνακας 1

Εισπράξεις συναλλάγματος από τον Ελληνικό Ιδιόκτητο στόλο.

ΕΤΟΣ	ΔΟΛΛΑΡΙΑ Η.Π.Α.
1965	9,61
1966	9,62
1967	10,71
1968	10,45
1969	9,74
1970	9,67
1971	11,23
1975	19,80

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται μια ελαφρά μείωση του εισαγόμενου συναλλάγματος το 1969, 70, 78 (έναντι των αμέσως προηγούμενων ετών). Η γενική εντούτοις αύξηση στα έτη 1970-75 εισαγόμενου συναλλάγματος υπήρξε πραγματικά εντυπωσιακή και αναμφίβολα επέδρασε σ' αυτό τόσο η πολύ καλή κατάσταση της παγκόσμιας ναυλαγοράς η οποία διατηρήθηκε μέχρι τις αρχές του 1974 όσο και η ανάπτυξη της υποδομής της ναυτιλίας στην Ελλάδα καθώς και η σημαντική βελτίωση των αποδοχών των Ελλήνων ναυτικών τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά υπό την σύγκριση των συναλλαγματικών εισπράξεων από την Ελληνική ναυτιλία προς τις αντίστοιχες εισπράξεις άλλων χωρών διαπιστώνεται ότι οι πρώτες είναι πολύ χαμηλές. Πράγματι παρόλο που οι εισπράξεις αυτές δεν εμφανίζουν τις σημαντικές διακυμάνσεις των αντίστοιχων εισπράξεων άλλων χωρών εντούτοις υστερούν σημαντικά απ' αυτές όπως αποδεικνύει ο παρακάτω πίνακας.

Πίνακας 2

Εισπράξεις \$

Νορβηγία 78	Δυτική Γερμανία	195
Σουηδία 114	Δανία	157
Μ. Βρετανία 79	Ελλάδα	15
Ιαπωνία	69	

Ως αίτιο της σχετικά προς το μέγεθος της Ναυτιλίας περιορισμένης ωφέλειας της χώρας απ' αυτήν πρέπει να θεωρηθεί η χαλαρή οικονομική σύνδεση του τομέα με την Ελληνική οικονομία η οποία οφείλεται: α) στο διεθνή χαρακτήρα της Ελληνικής ναυτιλιακής δραστηριότητας β) στην ακόμη σε σημαντικό βαθμό διατήρηση της έδρας των ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και εφοπλιστικών κεφαλαίων σε ξένες χώρες. γ) στην περιορισμένη ανάπτυξη της ναυτιλιακής υποδομής της χώρας δ) στη νηολόγηση σημαντικού μέρους του εμπορικού στόλου ελληνικών συμφερόντων υπό ξένες σημαίες. Ειδικότερα λόγω του περιορισμένων εθνικών φορτίων τα ποντοπόρα σκάφη απασχολούνται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε μεταφορές μακριά από την Ελλάδα με αποτέλεσμα σημαντικό μέρος των τρεχουσών δαπανών τους να πραγματοποιούνται στο εξωτερικό. Η διατήρηση εξάλλου της έδρας σημαντικού ακόμη αριθμού ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων στο εξωτερικό έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικών ευκαιριών απασχολήσεως και εισοδήματος που θα προέρχονταν από τα ναυτιλιακά γραφεία καθώς και τη μη περαιτέρω ενίσχυση των δεσμών με την Ελλάδα. Άλλη δυσμενής επίπτωση από την διατήρηση των εδρών στο εξωτερικό είναι και οι συναλλαγματικές απώλειες λόγω της διατηρήσεως των

λογαριασμών κινήσεως και γενικότερα των εφοπλιστικών κεφαλαίων στο εξωτερικό. Λόγω του μεγέθους των ναυτιλιακών συναλλαγών η διενέργεια των σχετικών διακανονισμών μέσω της Ελλάδας θα συντελούσε στην αξιόλογη αύξηση των συναλλαγματικών εσόδων και το σπουδαιότερο στη δημιουργία ενός διαρκούς συναλλαγματικού αποθέματος. Ο σημαντικότερος εντούτοις παράγοντας που περιορίζει τις ωφέλειες της οικονομίας από τον τομέα της ναυτιλίας είναι η περιορισμένη ανάπτυξη της ναυτιλιακής υποδομής της χώρας σε σχέση προς τις ανάγκες του ελληνικού εμπορικού στόλου. Όπως είναι ευνόητο η ανεπάρκεια αυτή περιορίζει άμεσα τα συναλλαγματικά έσοδα της οικονομίας και αποθαρρύνει έμμεσα τη μεταφορά των εδρών των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στη χώρα. Η σημασία της ναυτιλιακής υποδομής από άποψη εισροής συναλλάγματος καταφαίνεται εξάλλου και από την σύνθεση κατά βασικές κατηγορίες των δαπανών εκμετάλλευσης του πλοίου.

ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ.

Τεχνική υποδομή.

Η χώρα μας αποτελεί το μοναδικό ίσως παράδειγμα χώρας με ιδιόκτητη ναυτιλία από τις μεγαλύτερες του κόσμου και η οποία διαθέτει τη μικρότερη τεχνική υποδομή.

Η τεχνική υποδομή περιλαμβάνει:

- α. Τη ναυπηγική και επισκευαστική βιομηχανία.
- β. Την εξαρτημένη βιομηχανία παραγωγής των εισερχόμενων στην κατασκευή του σκάφους στοιχείων.
- γ. Την τεχνολογία μελέτης και σχεδιάσεως πλοίων και εξαρτημάτων.
- δ. Την τεχνική εκπαίδευση για την κατασκευή και επισκευή των πλοίων.
- ε. Την τεχνική οργάνωση των Δημόσιων υπηρεσιών και λοιπών φορέων ναυτιλιακού ενδιαφέροντος καθώς και τους ειδικούς φορείς έρευνας ναυτιλιακών προβλημάτων.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΛΑΓΟΡΑ.

Στη βασική υποδομή της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας η οποία μπορεί να αναπτυχθεί και στην Ελλάδα ανήκει και η δημιουργία Κέντρου Ναυλώσεων. Ήδη η ανάπτυξη του Πειραιά σε ναυτιλιακό κέντρο με την εγκατάσταση μεγάλου αριθμού εφοπλιστικών γραφείων και παράλληλων προς τη ναυτιλιακή δραστηριότητα επιχειρήσεων επέτρεψε τη λειτουργία μας μορφής ναυλαγοράς σ' αυτόν. Εντούτοις η ναυλαγορά αυτή είναι άτυπη, ποιοτικά δευτερεύουσα, ατελούς πληροφόρησης, και εξαρτώμενη από τις μεγάλες ναυλαγορές της Δύσης και ελάχιστα εκμεταλλευόμενη το πλεονέκτημα της διαφοράς ώρας έναντι των αγορών αυτών. Γι αυτό η πειραϊκή ναυλαγορά προσελκύει υπερήλικα και γενικά κατώτερου επιπέδου πλοία και επομένως εξυπηρετεί κυρίως τη μεσογειακή αγορά. Τα έμμεσα

συναλλαγματικά ωφέλη για τη χώρα από τη λειτουργία της ναυλαγοράς αυτής δεν ήταν δυνατό να υπολογισθούν· κρίνεται όμως ότι δεν ήταν σημαντικά μέχρι σήμερα. Εντούτοις δεδομένου ότι όπως ήδη αναφέρθηκε η ναυλαγορά αποτελεί μια από τις βασικές υπηρεσίες υποδομής τις απαραίτητες για τη λειτουργία των εφοπλιστικών επιχειρήσεων, μπορεί να θεωρηθεί ότι μια άρτια οργανωμένη και αποτελεσματική στη λειτουργία της ναυλαγορά στον Πειραιά θα είχε σημαντικά ωφέλη για την Ελληνική ναυτιλία και οικονομία γενικά παρόλο που για να επιτευχθεί αυτό θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν τα περισσότερα προβλήματα (νομικό πλαίσιο, τρόπος και τόπος λειτουργίας της, και κυρίως εκπαίδευση κατάλληλου προσωπικού).

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.

Η συμβολή της ναυτιλίας όπως άλλωστε και κάθε άλλου παραγωγικού τομέα εμφανίζεται στα μέσα του εθνικού εισοδήματος. Η συμβολή της ναυτιλίας μετριέται με (α) το εισόδημα της ναυτιλίας σε δραχμές το οποίο εμφανίζεται στους εθνικούς λογαριασμούς με τον τίτλο "θαλάσσιαι μεταφορές" και αντιπροσωπεύει το εισόδημα το προερχόμενο από την ακτοπλοΐα και την μεσογειακή ναυτιλία (β) το εισόδημα της ναυτιλίας σε συνάλλαγμα το οποίο εμφανίζεται στις στατιστικές του ναυτιλιακού συναλλάγματος.

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν και εθνικό εισόδημα.

(σε εκατομ. δρχ.)

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
θαλάσσιες μεταφορές	1823	2055	2314	2377	2169	2823
Α.Ε.Ε. %	0,69	0,72	0,74	0,70	0,65	0,81

Η συμβολή της ακτοπλοΐας και της μεσογειακής ναυτιλίας στο ακαθάριστο εγχώριο εισόδημα (Α.Ε.Ε.) είναι μικρή κάτω από το 1% αυτού και αντιπροσωπεύει ομοίως κάτω από το 20% του συνολικού εισοδήματος από την ναυτιλία.

Η συμβολή της ποντοπόρου ναυτιλίας μετριέται με το καθαρό εισαγόμενο στη χώρα ναυτιλιακό συνάλλαγμα το οποίο μετατρέπεται σε δραχμές (με ισοτιμία 1\$=30 δραχμές μέχρι το '74 και 32,2 μέχρι το '79).

Ναυτιλιακό συνάλλαγμα (εκατομ. δραχμές)

	1970	%	1971	%	1972	%
Ναυτιλιακές εισπράξεις	8308	(100)	11113	(100)	13112	(100)
Μείον πληρωμές	1261	(15)	1890	(17)	2339	(18)
Καθαρή εισοδή	7047	(85)	9223	(83)	10733	(82)
% επί του Α.Ε.Ε 1970	2,7		3,2		3,5	

Η ποντοπόρος ναυτιλία δημιουργεί πάνω από το 80% του όλου ναυτιλιακού εισοδήματος και η συμβολή της στο Ακαθάριστο εγχώριο εισόδημα βοήσεται στο 5% περαιτέρω υπάρχουν ναυτιλιακές επενδύσεις στη χώρα οι οποίες έγιναν με εισαγωγή συναλλάγματος αλλά δεν περιλαμβάνονται στο ναυτιλιακό συνάλλαγμα. Μια περιορισμένη έρευνα έδειξε ότι οι εφοπλιστές επένδυσαν ποσά της τάξης των 700 εκατομμυρίων δολλαρίων μέχρι σήμερα σε διάφορα έργα στην Ελλάδα αρχίζοντας το 1952. Η "έμμεση" αυτή συμβολή του εφοπλιστικού παράγοντα στην οικονομία δια μέσου των εφοπλιστικών επενδύσεων παρόλο σημαντική θα μπορούσε να ήταν και μεγαλύτερη.

Ναυτιλιακό συνάλλαγμα.

	1973	%	1974	%	1975	%
Ναυτιλιακές εισπράξεις	17385	(100)	26100	(100)	27629	(100)
Μείον πληρωμές	4220	(24)	4602	(18)	5565	(20)
Καθρή εισορή	13615	(76)	21498	(82)	21704	(80)
% επί του Α.Ε.Ε τιμές '70	4,0%		6,5%		6,2%	

Η συμβολή της ναυτιλίας εμφανίζεται επίσης στα εξής: α) στις εξαγωγές πλοίων με την προστιθέμενη αξία από την κατασκευή πλοίων στην Ελληνική ναυπηγική βιομηχανία. β) Στην απασχόληση εργατικού δυναμικού σημειώνεται ότι κατά το 1971 οι αποχολούμενοι στην εμπορική ναυτιλία ήταν 118.000 και αντιπροσώπευε το 3,6% της συνολικής απασχόλησης ήταν δε ακριβώς το μισό του πληθυσμού του αποχολούμενου στον οικοδομικό τομέα τον ίδιο χρόνο. Εντούτοις όπως αναφέρεται αλλού παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια πλεομάζουσα ζήτηση ναυτεργατών του ύψους των 35700 ατόμων. Απ' όλα τα παραπάνω καταφαίνεται ότι η σύνδεση της ναυτιλίας με την εθνική οικονομία είναι χαλαρή η δε συμβολή της ναυτιλίας στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας θα μπορούσε να είναι πιο σημαντική. Αλλά οπωσδήποτε και η συμβολή της κρατικής οικονομίας στην ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας δεν υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική.

Ο ρόλος του Κράτους στη ναυτιλία.

Ναυτιλιακή πολιτική. Η Ελλάδα ανήκει στις εκ παραδόσεως ναυτικές χώρες οι οποίες επεδιώκουν την εφαρμογή των γενικών αρχών της ναυτιλιακής πολιτικής κυρίως από το λόγο ότι επειδή οι ίδιες δεν διαθέτουν ογκώδεις εθνικές μεταφορές που να μπορούν να καλύψουν το σύνολο της μεταφορικής τους ικανότητας απευθύνονται προς τρίτες χώρες για να εξασφαλίσουν την απασχόληση των εθνικών τους στόλων. Οι γενικές αρχές ναυτιλιακής πολιτικής είναι:

- α) Η αρχή της ελευθερίας των θαλασσών και συγκεκριμένα η ελευθερία της ναυσιπλοΐας.
- β) Η αρχή του σεβασμού του ξένου πλοίου και της αμοιβαιότητας στη μεταχείριση των πλοίων μεταξύ των επιμέρους κρατών.
- γ) Η αρχή της ελευθερίας του θαλάσσιου εμπορίου και της ελεύθερης επίδοσης στα θαλάσσια έργα.
- δ) Η αρχή της ισοτιμίας των σημαιών δηλαδή η αποφυγή κάθε μορφής διακρίσεως σημαίας.

Το Κράτος έχει επεκτείνει την ανάμιξη του στις υποθέσεις της ναυτιλίας του με την υιοθέτηση παρεμβατικής πολιτικής σταδιακά σε θέματα που αφορούν στη διεξαγωγή των ακτοπλοϊκών του συγκοινωνιών και εσωτερικών μεταφορών και σε θέματα σχετικά με την επιβατηγό ναυτιλία αργότερα δε σε θέματα σχετικά με την παραγωγή.

Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ-ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ.

- 1) Το Κράτος ενδιαφέρεται για τη διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη σθεναρής υπό τη σημαία της εμπορικής ναυτιλίας η οποία συνιστά παράγοντα πρωταρχικής σημασίας για την ανάπτυξη της εθνικής του οικονομίας.
- 2) Το Κράτος υποχρεούται να εποπτεύει και να μεριμνά για την ασφάλεια της ζωής των υπηκόων του και την εξασφάλιση της περιουσίας τους, μέριμνα η οποία εκδηλώνεται με τη λήψη μιας σειράς μέτρων που κατοχυρώνουν και ρυθμίζουν τις συνθήκες ασφάλειας των επιβατών και εμπορευμάτων που διακινούνται.
- 3) Το Κράτος επίσης υποχρεώνεται:
 - α) Να αποδέχεται διεθνείς ναυτιλιακές συμβάσεις οι οποίες τυχόν παρέχουν πλεονεκτήματα για τα οποία υπό τη σημαία του πλοία.
 - β) Να προωθεί ναυτιλιακά συμφέροντα με την συμμετοχή του σε διεθνείς οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα ναυτιλίας.
 - γ) Να συμβάλλει στη λήψη διεθνών αποφάσεων και να υιοθετεί επί εθνικού επιπέδου αποφάσεις τονωτικές της ανταγωνιστικής ικανότητας των εγγεγραμμένων στο εθνικό νηολόγιο πλοίων.
 - δ) Να μεριμνά για την από κοινωνική άποψη προστασία των υπηκόων του που ασχολούνται με την βιομηχανία των θαλάσσιων μεταφορών.

Η ναυτιλιακή πολιτική του Κράτους σκοπό έχει την προαγωγή των συμφερόντων της εμπορικής ναυτιλίας και την επίλυση των συναφών προς αυτή προβλημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται με τον καθορισμό των στόχων που ανάγονται στη σφαίρα της ναυτιλιακής

δραστηριότητας και την επιλογή των κατάλληλων μέτρων για την επίτευξη αυτών, μέτρων που θα ωφελήσουν την οικονομία και το κοινωνικό σύνολο.

Ειδικότερα επιδιώχθηκε: α) Η παροχή κινήτρων για την οικονομική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη ναυτιλία, αύξηση της εθνικής χωρητικότητας, ανάπτυξη της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας κ.λ.π. ανάπτυξη του Πειραιά σε ναυτιλιακό κέντρο. β) Η δημιουργία κατάλληλου θεσμικού πλαισίου υποβοηθώντας την ανάπτυξη ναυτιλιακής υποδομής γ) Η σύνδεση της εμπορικής ναυτιλίας με την εθνική της οικονομία ώστε η προσδοκώμενη ναυτιλιακή ανάπτυξη να αποβεί σε τελική ανάλυση επωφέλης για την εθνική οικονομία και το κοινωνικό σύνολο. δ) η διατήρηση υπέρ των εθνικών πλοίων υψηλού βαθμού ανταγωνιστικής ικανότητας. ε) Επίσης άρχισε η λήψη από το κράτος σειράς μέτρων για την οργάνωση ισχυρής ελληνικής ναυτιλιακής υποδομής ώστε να επιτευχθεί:

- 1) Η βελτίωση παρεχόμενων από τον αρμόδιο για τη ναυτιλία κρατικό φορέα υπηρεσιών κάθε είδους.
- 2) Η παροχή υψηλής ποιότητας και παγκόσμιας εμβέλειας τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στη ναυτιλία.
- 3) Η δημιουργία ναυτιλιακής πίστης και η ανάπτυξη αυτής.
- 4) Η παροχή στη ναυτιλία τεχνικών υπηρεσιών με τη μορφή παρακολούθησης της ναυπήγησης και εξοπλισμού των πλοίων.
- 5) Η ανάπτυξη της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας.
- 6) Η ασφάλιση των ελληνικών πλοίων κατά των θαλάσσιων κινδύνων και των κινδύνων πολέμου.
- 7) Ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που διέπει τους διάφορους τομείς της ναυτιλιακής δραστηριότητας. Τέλος κύριο μέλημα της εξωτερικής ναυτιλιακής πολιτικής είναι να αντιτίθεται στον ανταγωνισμό ο οποίος προέρχεται από στόλους που προσφέρονται σε επίπεδα χαμηλότερα του κόστους συγκεκριμένων εκάστοτε μεταφορών και να ασκεί ενεργό πολιτική κατά την κατάρτιση διεθνών ναυτιλιακών συμβάσεων ενώπιον διεθνών οργανισμών εμπορίου-ναυτιλίας και στα πλαίσια της Ε.Ο.Κ.

Η σύνδεση της χώρας με την Ε.Ο.Κ.

Οι εννέα χώρες της Ε.Ο.Κ. είναι ο σπουδαιότερος παγκόσμια δημιουργός ζήτησης ναυτιλιακών υπηρεσιών. Το σύνολο των εισαγωγών των εννέα το 1973 σε ευρωπαϊκές λογιστικές μονάδες (ECU) από χώρες εκτός Ε.Ο.Κ. ανήλθε περίπου σε 82.871.000 έναντι 411.920.000 ECU παγκόσμια. Το σύνολο των εξαγωγών σε χώρες εκτός Ε.Ο.Κ. ανήλθε σε 79.366.000 ECU έναντι 395.440.000 ECU παγκόσμια. Υπολογίζεται ότι τόσο επί των εξαγωγών όσο και επί των εισαγωγών το 40% περίπου της παγκόσμιας ενεργού ζήτησης για θαλάσσιες μεταφορές προέρχεται από τις χώρες της Ε.Ο.Κ. Στόχοι της Ε.Ο.Κ. είναι η διατήρηση της ελευθερίας των συναλλαγών, αντιτίθεται σε πολιτική διακρίσεως σημαίας παράγοντες εξωκοινοτικοί είναι πιθανό να αναγκάσουν την Ε.Ο.Κ

σε διαμόρφωση πολιτικής αμύνης των ναυτιλιακών συμφερόντων των κρατών μελών της, πολιτική η οποία θα είναι τελικά πολιτική διακρίσεων. Ως παράγοντες εξαναγκασμού σε τέτοια πολιτική είναι: α) η προσπάθεια των χωρών του Ανατολικού μπλοκ και των εξαγωγικών κυρίως χωρών του τρίτου κόσμου για την δημιουργία εθνικών στόλων. β) Ο ανταγωνισμός από άποψη κόστους διαχείρισης των σημαίων ευκολίας. γ) Οι πιέσεις της Ελληνικής ναυπηγομηχανίας για την εξασφάλιση παραγγελιών από ευρωπαϊκή πελατεία. Το 1955 οι χώρες της BENELUX εξέδωσαν ένα υπόμνημα προς τα μέλη της Ε.Κ.Α.Χ. το οποίο περιείχε το αίτημα για μια πλατιά οικονομική ευρωπαϊκή ενοποίηση. Το αίτημα αυτό για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής κοινής αγοράς έγινε αποδεκτό από τα κράτη-μέλη της Ε.Κ.Α.Χ. και οδήγησε στη διάσκεψη των υπουργών εξωτερικών των έξι κρατών στη Μεσσήνα της Ιταλίας. Η διάσκεψη αποφάσισε τη σύσταση μιας επιτροπής εμπειρογνομόνων με πρόεδρο τον Βέλγο υπουργό εξωτερικών Henri Spaak η οποία θα μελετούσε τα προβλήματα που προκύπτουν από την ίδρυση μιας γενικής κοινής αγοράς και μιας κοινότητας για την εκμετάλλευση της ατομικής ενέργειας και να συντάξει τα σχέδια των σχετικών συμφωνιών. Το Μάιο του 1956 οι υπουργοί των εξωτερικών των έξι συζήτησαν τα πορίσματα και τις προτάσεις της επιτροπής Spaak στη διάσκεψη της Βενετίας. Δέκα μήνες αργότερα μετά από μια σειρά διαπραγματεύσεων στις 25 Μαρτίου 1957 υπογράφηκαν στη Ρώμη οι συνθήκες της Ε.Ο.Κ. που άρχισαν να ισχύουν τη 1η Ιανουαρίου 1958. Η Ε.Ο.Κ. έχει γενικό χαρακτήρα έτσι που το αντικείμενο της καλύπτει όλο τον οικονομικό χώρο που αφήνουν ακάλυπτο οι άλλες κοινότητες. Η συμμετοχή στη κοινότητα κρατών διαφόρου επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης επέβαλλε την υιοθέτηση ενός συστήματος μεταβατικής περιόδου δώδεκα ετών ώστε οι εθνικές οικονομίες να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής κοινής αγοράς. Σύστημα μεταβατικής περιόδου προσαρμογής πρόβλεπεται και σε κάθε περίπτωση ένταξη νέου κράτους στη κοινότητα. Το πνεύμα που διέπει την Ε.Ο.Κ. διαπνέεται από τις αρχές της ελεύθερης οικονομίας.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η Ε.Ο.Κ.

Σε πολλούς τομείς της Ε.Ο.Κ. εμφανίζεται έντονος ο κοινοτικός παρεμβατισμός. Στον αγροτικό τομέα και στα πλαίσια της κοινής Αγροτικής Πολιτικής η Ε.Ο.Κ θέτει ρυθμίσεις τιμών, επιδοτήσεις, μηχανισμούς σταθεροποίησης κατά την εισαγωγή και εξαγωγή, δημιουργεί κοινά ταμεία γεωργικού προσανατολισμού και εγγυήσεων. Στο βιομηχανικό τομέα υπάρχει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που με δανειοδοτήσεις, εγγυήσεις ή επιχορηγήσεις έργων κοινού ενδιαφέροντος συμβάλλει στην ισόρροπη ανάπτυξη της κοινότητας και την εξυπηρέτηση του κοινοτικού συμφέροντος. Η πορεία των νεργειών που ακολούθησε η χώρα

μας μέχρι την είσοδό της στην κοινότητα ξεκινούν από το 1962 με τη συμφωνία συνδέσεως η οποία είναι γνωστή ως συνθήκη των Αθηνών που αφορούσε θέματα ναυτιλιακής, αγροτικής, και γενικότερα οικονομικής πολιτικής μεταξύ Ελλάδας-Ε.Ο.Κ. Στη συνέχεια στις 29 Ιανουαρίου 1976 γνωμοδότηση της Επιτροπής της Ε.Ο.Κ. ανέφερε ότι στο τομέα των μεταφορών η ένταξη της Ελλάδας δεν θα δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα στην Κοινότητα. Τελικά ύστερα από πολλές προσπάθειες από Ελληνικής πλευράς η χώρα μας το 1980 εισήλθε στην Ε.Ο.Κ. Τα αποτελέσματα από αυτή την είσοδο ήταν δυσμενή μέχρι τώρα για την Ελλάδα καν αυτό γιατί τόσο στο τομέα των μεταφορών υπήρξαν δυσμενείς επιπτώσεις στο κόστος εκμετάλλευσης και καίρια πλήγματα δέχτηκε η ναυτιλία για τη μισθοδοσία των χωρών μελών της Ε.Ο.Κ. βρίσκεται σε μεγαλύτερο επίπεδο από αυτό της Ελλάδας. Επίσης ο αγροτικός τομέας αποτελεί μέθο εκμετάλλευσης από την κοινότητα αφού στέλνουμε στις χώρες μέλη της ιδιαίτερα μεγάλες ποσότητες από την καλύτερη ποιότητά μας και σε πολύ χαμηλές σχετικά τιμές και αυτό συμβαίνει λόγω της μη σωστής οργάνωσης του αγροτικού τομέα. Μπορούμε επίσης να πούμε ότι η Ελλάδα δεσμεύτηκε στις εξαγωγές της και πάντα μέσα στο πλαίσιο της Ε.Ο.Κ. και αναγκάστηκε να εξαγάγει προϊόντα της σε καθορισμένες τιμές και κάτω από την καθορισμένη κοινοτική πολιτική. Βέβαια τα πλεονεκτήματα από την ένταξη μας στην Ε.Ο.Κ. ακόμα δεν έχουν φανεί γιατί είμαστε σχετικά νέο μέλος και μάλιστα όχι ιδιαίτερα αναπτυγμένο αλλά θα πρέπει να φανούν στο μέλλον σε προϊόντα εισαγωγής κυρίως (χαμηλότερες τιμές) π.χ. αυτοκίνητα. Πάντως δεν πρέπει να λημονούμε ότι η Ε.Ο.Κ. τα τελευταία χρόνια διέρχεται μια κρίση κυρίως λόγω ασυμφωνίας των μελών της στο τι πολιτική θα ακολουθήσουν απέναντι στις τρίτες χώρες. Γεγονός όμως είναι μέχρι τώρα η ένταξή μας στην Ε.Ο.Κ. ελάχιστα έχει συμβάλλει στην αύξηση του εθνικού μας εισοδήματος και γενικότερα στην πρόοδο της οικονομίας μας και την προαγωγή του κοινωνικού συνόλου.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΕΛΛΑΔΑ)

Η δομή του ελληνικού τουρισμού απρουσιάζει χαρακτηριστικές αδυναμίες.

α. Έντονη εξάρτηση από την διεθνή ζήτηση.

Ο ελληνικός τουρισμός ενσωματώμενος στο διεθνές σύστημα οργάνωσης της τουριστικής βιομηχανίας είναι και παραμένει εξωστρεφής και εξαρτημένος. Εξωστρεφής γιατί απευθύνεται σχεδόν αποκλειστικά στη διεθνή πελατεία ενώ ο εσωτερικός τουρισμός είναι λιγότερο αναπτυγμένος σε αντίθεση με ορισμένες χώρες της Δυτικής Ευρώπης όπου ο τουρισμός εντάσσεται στο Εθνικό σύστημα αναψυχής. Η εξάρτηση αναφέρεται: α) στην τουριστική αγορά που διαμορφώνεται στα μητροπολιτικά κέντρα των χωρών-πηγών τουρισμού και

επηρεάζεται από τις κυκλικές διακυμάνσεις των οικονομιών τους β) στην οικονομική δύναμη και έλεγχο που εξασκούν οι ξένοι πράκτορες ταξιδιών στους ντόπιους ξενοδόχους και γενικά στους παραγωγούς τουριστικών υπηρεσιών ως προς την διαμόρφωση τιμών.

Αναλυτικότερα διαπιστώνεται ότι κάτω από τις συνθήκες που οργανώνονται λειτουργούν και αλληλοεπηρεάζονται σήμερα αφενός το "εσωτερικό σύστημα" παραγωγής -κατανάλωσης του τουριστικού προϊόντος αφετέρου η διεθνής τουριστική αγορά, το σχήμα ανάπτυξης και διάρθρωσης του τουρισμού στον Ελλαδικό χώρο φαίνεται να διαμορφώνεται και να εξηγείται στα πλαίσια ενός διπλού πλέγματος σχέσεων: α) Εξάρτηση των τοπικών και περιφερειακών εισροών από το εθνικό κέντρο την πρωτεύουσα εφόσον μέσω αυτού διακινείται. Ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστών β) εξάρτηση του εθνικού κέντρου αλλά κυρίως των περιφερειακών τουριστικών κέντρων υποδομής από τους πράκτορες ταξιδιών και τις αεροπορικές εταιρείες τις οποίες πολλές φορές ελέγχουν οι ίδιοι. Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι πάνω από 50% των τουριστών έρχονται στην Ελλάδα με οργανωμένο ταξίδι (μαζικός τουρισμός) και ότι το ποσοστό είναι πολύ υψηλότερο σε περιφέρειες όπως η Κρήτη, Ρόδος, Κέρκυρα. Η εξάρτηση όπως έχει διαγραφεί παραπάνω επιτείνεται από το γεγονός της καθήλωσης του εσωτερικού τουρισμού στο μικρό σχετικά μέγεθος της εσωτερικής αγοράς το οποίο θα μπορούσε να αποδοθεί στην εισοδηματική κατάσταση των εργαζομένων σε συνδυασμό με τις ψηλές τιμές τουριστικών υπηρεσιών.

ΜΟΝΟΣΗΜΑΝΤΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ.

Το βασικό στοιχείο του τουριστικού συμπλέγματος δεν συνοδεύεται ούτε υποστηρίζεται κατάλληλα από τα άλλα προσδιοριστικά στοιχεία που συντελούν σε ανάπτυξη:

- α) Κατάλληλα εκαπιδευμένο και με επαγγελματική κατάρτιση εργατοϋπαλληλικό δυναμικό στους τομείς διαχείρισης, διοίκησης τουριστικών επιχειρήσεων.
- β) Ερευνητικό υπόβαθρο ικανό να συμβάλλει στη χάραξη μακροχρόνιας ή βραχυχρόνιας τουριστικής πολιτικής και στον έλεγχο των επιπτώσεων από την τουριστική ανάπτυξη.
- γ) Κατάλληλο δίκτυο Μαρκετιν του ελληνικού τουριστικού προϊόντος για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού και τη δυναμική διεξόδωση σε νέες αγορές. Ακόμα αυτό το ίδιο βασικό στοιχείο του συμπλέγματος χαρακτηρίζεται από μονομέρεια ανάπτυξης. Με άλλα λόγια η τουριστική προσφορά και ειδικότερα η τουριστική προσφορά και ειδικότερα η τουριστική ανώδομή καταλυμάτων. Εξετάζοντας διαχρονικά τις Δημόσιες επενδύσεις (ΔΕ) στον τουρισμό διαπιστώνουμε τα εξής:

- 1) Η σύνθεση των Δε ως προς τις κατηγορίες που κατευθύνονται διαφοροποιείται: τα

Έργα ανώδομης συγκεντρώνουν πια μικρό ποσοστό ενώ οι κατηγορίες έργα υποδομής και απαλλοτριώσεις -διαφήμιση- διοικητικά έξοδα συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο των τουριστικών ΔΕ.

2) Οι τουριστικές Δε κατευθύνθηκαν σε έργα και υπηρεσίες που κάθε άλλο παρά σαν κοινωνικού προσανατολισμού μπορούν να χαρακτηρισθούν (γήπεδα, γκολφ, σκι κ.λ.π.) κατηγορίες όπως ιαματικές πηγές, λαϊκές πλαζ κ.λ.π. πολύ μικρό ποσοστό συγκεντρώσαν στο σύνολο Δ.Ε.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

Με βάση τις ιδιότητες και τις δυνατότητες των τουριστικών πόρων της χώρας το σχήμα χωρικής ακτανομής τους τους περιοριστικούς παράγοντες που αναφέρονται στο βαθμό και τον τρόπο αξιοποίησής τους και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τους πόρους άλλων χωρών του μεσογειακού και ευρωπαϊκού χώρου διαγράφονται οι ακόλουθες προοπτικές ανάπτυξης:

Α. Οι πόροι του νησιωτικού και θαλάσσιου χώρου (Ιόνια νησιά, Κυκλάδες, Κρήτη, Δωδεκάνησα) ιδιαίτερα σε ότι αφορά το ανθρωπογενές περιβάλλον (δομή και κλίμακα οικισμών) το φυσικό τοπίο, τους τρόπους ζωής.

Β. Οι πολιτιστικοί πόροι της χώρας, δείγματα μαι μακραίωνης ιστορίας. Οι πόροι στους χώρους αυτούς αξιοποιούνται και στα πλαίσια διατομεακών σχέσεων και αναγκών και σε βαθμό που διασφαλίζουν ή δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα τους ενώ παράλληλα ενισχύονται οι παράγοντες εκείνοι που ενθαρρύνουν ένα κοινωνικό-πολιτιστικό δυναμισμό.

Παρόλα αυτά παρά τη σημασία του θαλάσσιου στοιχείου και του νησιώτικου χαρακτήρα της χώρας, το μέγεθος και η ποιότητα των πόρων της ενδοχώρας, η ποικιλία του τοπίου και οι κλιματικές συνθήκες των ορεινών περιοχών προσφέρουν την δυνατότητα για μεγαλύτερη ανάπτυξη διαφόρων μορφών τουρισμού-αναψυχής βασικά για την εξυπηρέτηση των αναγκών του πληθυσμού της χώρας αλλά ενδεχόμενα και για ορισμένες κατηγορίες αλλοπαρών τουριστών. Η επιδιωκόμενη ενίσχυση του αγροτουρισμού θα προκαλέσει μεγαλύτερη διασπορά των τουριστικών δραστηριοτήτων επομένως και μείωση των πιέσεων στους παραθαλάσσιους τουριστικούς πόρους.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΔΡΑΣΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ)

Ο τουρισμός όπως εκδηλώνεται στον αγροτικό χώρο καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων που είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ποσοτικά και ποιοτικά. Έχουμε να κάνουμε με μια ποικίλη προσφορά, ζήτηση και κατανάλωση πόρων οι οποίοι αποτελούν μέρος της αγροτικής, παραγωγικής και κοινωνικής δομής και τμήμα του αγροτικού τοπίου και περιβάλλοντος.

Επίσης στον ίδιο χώρο ενυπάρχουν εμφυτευμένες και συχνά ασύνδετες μ' αυτόν, μορφές τουριστικής δραστηριότητας και προσφοράς αστικού χαρακτήρα. Στην προκειμένη περίπτωση θα μπορούσε να διαφοροποιηθεί η προσφορά σε δυο κατηγορίες: α) προσφορά προσανατολισμένη στους πόρους β) προσφορά προσανατολισμού στο χρήστη-καταναλωτή με την έννοια ότι η σχετική υποδομή δημιουργείται και καταμέτρεται στο χώρο σε άμεση συνάρτηση με τη ζήτηση και τις ανάγκες του χρήστη όπως αυτές διαμορφώνονται στα πλαίσια λειτουργίας του αστικοβιομηχανικού χώρου. Πολλές τουριστικές δραστηριότητες με τον τρόπο που αναπτύσσονται σήμερα στον αγροτικό χώρο θεωρείται ότι ενισχύουν τη διαδικασία αστικοποίησης της υπαίθρου, συμβάλλουν στην αποδιάρθρωση της φυσικής, παραγωγικής και κοινωνικής δομής του αγροτικού χώρου και ακόμα στην αλλοίωση του ίδιου του αγροτικού τοπίου που χάνει τις ιδιότητες εκείνες που το καθιστούν αλκυστικό για τουρισμό. Οι κατηγορίες τουριστικών δραστηριοτήτων που προτείνονται θεωρείται ότι συναρμόζονται αρμονικά με τους πόρους, εντάσσονται στην οικονομική και κοινωνική δομή του αγροτικού χώρου και αξιοποιούν, προστατεύουν το αγροτικό τοπίο βασικό στοιχείο έλξης για τουρισμό και υπαίθρια αναψυχή.

ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μεγέθη ζήτησης-προσφοράς: Η ζήτηση για ιαματικό τουρισμό όπως φαίνεται από τα στοιχεία κίνησης ιαματικών πηγών της χώρας δεν παρουσιάζει σημαντική αύξηση την περίοδο 1964-1982.

Κίνηση ιαματικών πηγών,

1964:	Επισκέπτες	133889
	Λούσεις	1393878
1974	Επισκέπτες	—
	Λούσεις	1477920
1984:	Επισκέπτες	160941
	Λούσεις	1972890

Όπως συμπεραίνεται πρόκειται κυρίως για ζήτηση εσωτερικού τουρισμού παρά το ότι τα στατιστικά στοιχεία δεν διαφοροποιείται η συμμετοχή αλλοδαπών από αυτή των ντόπιων. Αυτό συνάγεται από παρατηρήσεις σε ξενοδοχειακές διανυκτερεύσεις των λουτροπόδων όπου κυριαρχούν αυτές των Ελλήνων εκτός από ορισμένες λουτροπόλεις (Λουτρόκι) που όμως οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών μπορεί να μην είχαν σαν κίνητρο τη λουτροθεραπεία. Η ανάπτυξη των ιαματικών πηγών της χώρας θα στηριχτεί τουλάχιστον βραχυχρόνια στην εσωτερική αγορά. Μόνο μακροχρόνια θα είναι ενδεχομένως δυνατή η προσέλκυση σημαντικού αριθμού αλλοδαπών τουριστών και τούτο εφόσον:

έχουν αναπτυχθεί κατάλληλη βασική υποδομή και υπηρεσίες που σήμερα βρίσκονται σε χαμηλότερο επίπεδο.

Οι ειδικές αυτές υπηρεσίες ιαματικού τουρισμού συνδυάζονται με παράλληλη ανάπτυξη και προσφορά συμπληρωματικών ή άλλων ειδικών υπηρεσιών που θα διαφοροποιούν το προσφερόμενο προϊόν από το αντίθετο που διατίθεται στον αλλοδαπό τουρίστα

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ελλαδικός χώρος)

Σήμερα υπάρχουν σε ολόκληρη τη χώρα 10.000 περίπου οργανωμένες θέσεις λιμενισμού σκαφών αναψυχής στις 83 περίπου μαρίνες και σταθμούς ανεφοδιασμού στα λιμάνια με διάφορο εξοπλισμό και εγκαταστάσεις.

Κίνηση θαλαμηγών στα Ελληνικά νησιά.

Έτη	Σύνολο	Κατοπλ. υπό ξένη σημαία	Υπό ελληνική σημαία	Σύνολο
1974	1436	1405	31	18993
1975	1597	1558	39	20979
1976	2271	2256	15	27468
1977	3086	2977	109	20288

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΚΑΦΗ

	1978	1979	1980	1981	1982
αναγνωρισμένα σκάφη	793	1033	1242	1479	1667
αυλωθέντα σκάφη	561	700	790	940	969
απόλοιπα που πραγματοποιήθηκαν	4845	6058	8638	—	7047
πέρασε ναύλωση	76209	78767	89322	103000	98725
απόλοιπα που εισπράχθηκαν	372901	410249	489819	732819	971670

Η οργάνωση της προσφοράς ως το Μαρκετιν θαλάσσιων περιηγήσεων γίνεται από εταιρείες ή γραφεία στην Ελλάδα ή το εξωτερικό που προσφέρουν μια ποικίλη σειρά υπηρεσιών όπως ανοικσίαση, αγοραπωλησίες σκαφών, διαχείριση, συντήρηση, εξοπλισμό. Οι επιχειρήσεις αυτές στην Ελλάδα ξεπερνούν τις 20 και είναι συγκεντρωμένες στην πρωτεύουσα.

Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις.

	Υψος επένδυσης
Ανατολική Στερεά Ελλάδα-Νησιά	217000000
Κεντρική κ' Δυτική Μακεδονία	174000000
Πελοπόννησος-Δυτική Στερεά	435000000
Θεσσαλία	40000000
Κρήτη	220000000
Νησιά Ανατολικού Αιγαίου	450000000

Πίνακας 1

Αναθάφιση εγχώριο προϊόν
Εis τρέχουσας υπας, εν εματογ. δεχ

Ετη	Εματογ. δεχ σε τρέχουσ. υπας	Ετος βάσεως	Επίσθα αυθισ %
1953	48.834	1952 = 100	31,1
1954	56.137	1953 = 100	14,9
1955	64.512	1954 = 100	14,9
1956	74.706	1955 = 100	15,8
1957	79.598	1956 = 100	6,5
1958	82.955	1957 = 100	4,2
1959	86.448	1958 = 100	4,2
1960	92.460	1959 = 100	6,9
1961	104.339	1960 = 100	12,8
1962	110.390	1961 = 100	5,7
1963	123.375	1962 = 100	9,9
1964	135.236	1963 = 100	11,4
1965	151.673	1964 = 100	12,1
1966	166.738	1965 = 100	9,9
1967	178.330	1966 = 100	6,9
1968	189.504	1967 = 100	6,2
1969	209.846	1968 = 100	10,7

Πηγή : Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδος 1948-65,
 αριθμ. 16, Αθήνα 1967
 Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδος 1960-69,
 αριθμ. 20, Αθήνα 1971

Πίνακας 9

Αναθάριση εγχώριο προϊόν
Εισοδήματα, υπέρ 1958, εις εκατό δρχ

η	Εισοδήμ. δρχ σε σταθ. υπέρ 1958	Εξοδ. βάσεως	Ετήσια αύξηση %
53	64.470	1952 = 100	12,9
54	66.341	1953 = 100	2,9
55	70.837	1954 = 100	6,7
56	55.127	1955 = 100	6
57	80.883	1956 = 100	7,6
58	82.902	1957 = 100	2,5
59	86.502	1958 = 100	4,2
60	89.182	1959 = 100	3
61	98.597	1960 = 100	10,5
62	100.823	1961 = 100	2,2
63	108.427	1962 = 100	7,5
64	117.861	1963 = 100	8,7
65	126.891	1964 = 100	7,6
66	135.201	1965 = 100	6,5
67	141.078	1966 = 100	4,3
68	147.914	1967 = 100	4,8
69	159.754	1968 = 100	8

η : Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδος 1948-65,
αριθμ. 16, Αθήνα 1967
Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδος 1960-69,
αριθμ. 20, Αθήνα 1971.

Πίνακας 3

Αναθάριση Εθνικό Εισόδημα

Εν τρέχουσες τιμές, εκατομ. δρχ

Ετη	Εκατομ. δρχ σε τρέχουσ. τιμές	Ετος βάσης	Ετήσια αύξηση %
1953	49.363	1952 = 100	31
1954	51.010	1953 = 100	15,4
1955	65.450	1954 = 100	14,8
1956	76.227	1955 = 100	16,4
1957	81.687	1956 = 100	7,1
1958	84.414	1957 = 100	3,3
1959	87.984	1958 = 100	4,2
1960	94.474	1959 = 100	7,3
1961	106.723	1960 = 100	12,9
1962	112.991	1961 = 100	5,8
1963	124.317	1962 = 100	10
1964	138.586	1963 = 100	11,4
1965	155.303	1964 = 100	12
1966	170.636	1965 = 100	9,8
1967	182.630	1966 = 100	7
1968	194.546	1967 = 100	6,5
1969	214.821	1968 = 100	10,4

Πηγή : Εθνικοί λογαριασμοί της Ελλάδος, σελ. 16, 20.

Πίνακας 4

Αναθάρσιση Εθνικό Εισόδημα

Σε παθάρεις τρέσ, Εισατοφ. δρχ

Έτη	Εισατοφ. δρχ σε τρέσ τρέσ	Εως Βάσεισ	Ετήσια αύξηση%	Εισόδ. από Εξωτερικό	Ετήσια αύξηση%
1953	65.067	1952 = 100	12,6	597	0,91
1954	67.186	1953 = 100	3,2	845	1,25
1955	71.747	1954 = 100	6,7	910	1,26
1956	76.549	1955 = 100	6,6	1422	1,85
1957	82.792	1956 = 100	8,1	1909	2,3
1958	84.414	1957 = 100	1,9	1459	1,72
1959	88.033	1958 = 100	4,2	1531	1,73
1960	91.245	1959 = 100	3,6	2.063	2,26
1961	101.840	1960 = 100	10,7	2.487	2,46
1962	103.578	1961 = 100	2,4	2.755	2,65
1963	116.622	1962 = 100	7,7	3.195	2,86
1964	121.375	1963 = 100	8,7	3.514	2,89
1965	130.613	1964 = 100	7,6	3.722	2,84
1966	139.159	1965 = 100	6,5	3.958	2,84
1967	145.474	1966 = 100	4,5	4.396	3
1968	153.002	1967 = 100	4,5	5.088	3,32
1969	164.782	1968 = 100	7,7	5.028	3

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί τής Ελλάδας από το 1945-75, τεύχη 16, 20

Πίνακας 5

Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τρέχοντα αξία

Έτη	Ευρωπαϊκό Δείκ σε τρέχοντα αξία	Ετος βάσης	Ποσοστό αύξησης%
1953	46.946	1952 = 100	31,8
1954	53.777	1953 = 100	14,5
1955	61.957	1954 = 100	15,2
1956	72.380	1955 = 100	16,8
1957	77.507	1956 = 100	7
1958	79.882	1957 = 100	3
1959	82.785	1958 = 100	3,6
1960	88.505	1959 = 100	6,9
1961	100.157	1960 = 100	13,1
1961	105.419	1961 = 100	5,9
1962	119.362	1961 = 100	19,3
1963	129.434	1962 = 100	11,2
1964	145.361	1963 = 100	12,3
1965	159.265	1964 = 100	9,5
1966	170.054	1965 = 100	6,7
1967	180.576	1966 = 100	6,1
1968	198.858	1967 = 100	9,9
1969	209.364	1968 = 100	10,1

πηγή : Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδας χρονιά 1969

Πίνακας 6

Καθαρό εθνικό εισόδημα σε σταθερές τιμές 1968
(σε εκατομμ. δραχ.)

η	Εισόδογ. Δραχ σε σταθερές τιμές	Έτος Βάσης	Ετήσια αύξηση %
3	6 1.579	1952 = 100	13,2
4	6 3.663	1953 = 100	3,2
5	6 8.073	1954 = 100	6,9
6	7 2.651	1955 = 100	6,7
7	7 8.659	1956 = 100	8,2
8	7 9.882	1957 = 100	1,5
9	8 3.086	1958 = 100	4
0	8 5.691	1959 = 100	3,1
1	9 5.023	1960 = 100	10,8
2	9 7.051	1961 = 100	2,1
3	1 0 4.720	1962 = 100	7,9
4	1 1 3.904	1963 = 100	8,7
5	1 2 2.501	1964 = 100	7,5
6	1 3 0.027	1965 = 100	6,1
7	1 3 5.722	1966 = 100	4,3
8	1 4 2.413	1967 = 100	4,9
9	1 5 2.568	1968 = 100	7,1

Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδας, τεύχος 16 και 20

Πίνακας 7

Αναθάριση εγχώριο προϊόν
σε τρέχουσες τιμές, σε εκατομ. δρχ

Χρονιά	Εκατομ δρχ σε τρέχουσες τιμές	Ετος βάσεως	Ετήσια αύξηση %
70	257.644	1969 = 100	10,0
71	285.763	1970 = 100	10,9
72	329.994	1971 = 100	15,4
73	421.519	1972 = 100	27,7
74	507.328	1973 = 100	20,3
75	593.181	1974 = 100	16,9
76	707.240	1975 = 100	22,6
77	892.492	1976 = 100	23,9
78	105.350	—	—
79	—	—	—
80	—	—	—

η : Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Τραπεζής Ελλάδος Νοέμβριος 1979.
 ρυθμοί ανάπτυξης μετά το 1974 σε τρέχουσες τιμές είναι
 ως πληθωριστικοί και ουσιαστικοί δεν προσφέρουν καμμία ένδειξη
 για πραγματική εξασπίδωση του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π.

Πίνακας Β

Αναθάριση εγχώριο προϊόν
 (σε σταθμούς υπέρ 1970)

η)	Ευατορ. δρχ σε σταθμούς υπέρ	Έως Βάσης	Ετήσια αύξηση %
70	257.644	—	—
71	277.786	1970 = 100	10,1
72	305.724	1971 = 100	10,1
73	327.199	1972 = 100	7
74	323.307	1973 = 100	- 1,2
75	339.833	1974 = 100	5,1
76	359.749	1975 = 100	5,8
77	370.583	1976 = 100	3
78	392.250	1977 = 100	10,7
79	—	1978 = 100	—
80	—	—	—

Πηγή: Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Τραπεζής Ελλάδος
 Οι ρυθμοί ανάπτυξης μετά το 1974 σε τρέχουσες υπέρ είναι τελείως
 τυφλοί και ουσιαστικά δεν προσφέρουν παρρηία ένδειξη για για
 φρακτική εξομάλυνση του ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π.

Πίνακας 9

Αναθάριση εθνικών εισοδημάτων
(σε σταθμούς επί 1970)

	Εισοδήμ Σχολοσ σταθμέρσ επί	Ετος Βάσως	Επίσθια αίθνον %
0	263.147	1970 = 100	—
1	285.311	1970 = 100	8,4
2	313.979	1971 = 100	10
3	336.955	1972 = 100	7,3
4	332.085	1973 = 100	8,5
5	347.471	1974 = 100	4,6
6	368.561	1975 = 100	6
7	381.125	1976 = 100	3,4
8	402.250	1977 = 100	5,5
9	Α.Σ	Α.Σ	12
0	Α.Σ	Α.Σ	12

: Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδος 1970, 1973-1977

Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Τραπεζών Ελλάδος Νοεμβρίου
1975 και Μάιος 1979

: Λείπουν Στοιχεία

Πινάκας 10

Καθαρά Εθνικά Εισοδήματα
(σε σταθμικά υπέρ 1970)

	Εισοδήματα σταθ. υπέρ	Έτος Βάσης	Επίσφα αύξηση %
70	246.290	1970 = 100	-
71	266.993	1970 = 100	8,3
72	293.766	1971 = 100	10
73	314.638	1972 = 100	7
74	308.196	1973 = 100	- 2,1
75	322.276	1974 = 100	4,5
76	341.861	1975 = 100	6
77	352.775	1976 = 100	3,1
78	372.450	1977 = 100	5,5
79	1,2	1978 1,2	1,2
80	1,2	1,2	1,2

Α : Εθνικοί Λογαριασμοί της Ελλάδας 1970, 1973-1977.
 Μηνιαίο στατιστικό δελτίο Τραπεζής Ελλάδας Νοέμβριος
 1975 και Μάιος 1979
 Σ : Λείποντα Στοιχεία

Έτος	Γεωργία Απόσ. Αριθμ.	%	Βιομηχανία Απόσ. Αριθμ.	%	Υπηρεσία Απόσ. Αριθμ.	%	Απόσ. Αριθμ.	%	Καθ. Εισοδ. Αποδοτήρι Απόσ. Αριθμ.	Εισοδήματα σε τμήτ. Απόσ. Αριθμ.
1970*	50454	19,5	77.435	30	199.755	50	257.644	100	5.503	246.290
1971	52.677	18,9	86.734	31,2	132.946	47,6	277.786	100	7.525	265.923
1972	55.901	18,2	99.918	32,6	149.805	49	305.724	100	8.255	293.766
1973	54.276	16,6	110.610	33,8	162.283	49,6	327.199	100	9.756	314.638
1974	58.116	18	96.934	29,9	167.921	51,9	329.307	100	8.778	308.196
1975	61.618	18,1	102.687	30	175.528	51,6	339.833	100	7.632	322.276
1976	61.213	17	112.658	31,2	181.325	51,7	359.749	100	8.812	341.251
1977	57.853	15,6	117.421	31,6	195.309	53,7	374.583	100	10.542	352.774
1978	61.150	15,5	125.100	31,8	205.400	53,3	392.250	100	12.000	372.450
1979	AI	—	—	—	—	—	—	—	—	AI
1980	AI	—	—	—	—	—	—	—	—	AI

* Το ποσοστό για τους υμφοροτικούς εμφοροτικούς από το πρώτο στατιστικό έτος (πανετής ενς ετταδίου 1975 κ' Μαίος 1979) είναι 84,99.

AI = Άγνωστον Ισομεία.

Στοιχεία	Αρχικό Εισόδημα Anolymatopis	Μισθοί και κερ. στον τη αγορά, τόκους	Εισόδητα από περιουσι. βιωσιών	Ποσοδοι, Αντασίου	σε πρόσθετα σε εισοδημα Εθνικο Εισοδημα
953	16.308	32,7	32,1	0,5	100
954	17.120	32,87	34,8	0,61	100
955	19.185	33,2	34,87	0,47	100
956	22.239	34,57	34,17	0,78	100
957	23.957	33,57	34,17	0,78	100
958	22.548	33,51	36,68	0,62	100
959	22.119	34,63	36,16	0,94	100
960	22.333	35,31	37,35	0,73	100
961	28.077	33,97	35,82	0,87	100
962	27.589	35,04	36,96	0,79	100
963	30.766	34,5	36,66	0,69	100
964	33.976	35,09	36,13	0,64	100
965	37.557	35,82	35,87	0,59	100
966	34.718	36,87	36,36	0,58	100
967	41.885	38,1	35,24	0,64	100
968	38.565	40,09	36,08	0,66	100
969	41.260	37,76	40,45	0,56	100
* Εθνικοι Απορροιστοι επι	Ελλειδας	ΤΕΣΧΝ	16-28	κ' 20	ΑΣ ΗΥΟ

1453 - 69*

Κατηγορίες εισοδημάτων

ΤΕ
ΤΕ
επείγουσα υπέρ
επιταγών, δαχ.

Σύν	Αξίες Εισπληρω Αποζημιωθ. Απ.δ. %	Μισθοί και υπέρ τους ην αξιολ. ταμεία Αποζ. Απ.δ. %	Εισπληρω από Περίοδο Σικε. Αποζ. Απ.δ. %	Πρόσοδοι Διανομής Αποζ. Απ.δ. %	Ετήσιο Εξόφλη
1970	45.355	95.913	94.963	5.678	100
1971	—	—	—	—	—
1972	—	—	—	—	—
1973	84.657	150.675	150.350	8.636	100
1974	96.874	184.078	183.608	13.802	100
1975	106.568	226.740	217.999	15.851	100
1976	130.688	287.193	251.105	17.610	100
1977	135.735	354.545	299.497	18.660	100
1978	Α.Τ.	—	—	—	—
1979	Α.Τ.	—	—	—	—
1980	Α.Τ.	—	—	—	—

Μητ: Εθνηκοι Νοταριακοι τας Εξόδοσ τωών 16-18, 20, 52, 58, Αδύνα.

Α.Τ = Λείποντα Τελεία.

ΣΕ 2405 1958 - ΣΕ Ενωσ. Πρωτοβ. Σ.Χ

1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Συνολικά %	1961 %	1962 %	1963 %	1964 %	1965 %	1966 %
A. Διαφορές						
6349 31	7423 34	7730 33	7401 30	8162 26	9504 29	10458 28,5
B. Προσθήκη						
20172 69	18531 66	17446 67	16684 70	91857 74	25082 71	29424 71,5
1967	1968	1969		1960-61		
Συνολικά %	1968 %	1969 %		1960-61 %		
A. Διαφορές						
11740 33	12696 36	14848 25		96409 24,8		
B. Προσθήκη						
26181 67	3564 64	44014 75		220979 75,2		

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 'ΠΡΟΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ'

Το εθνικό εισόδημα της κάθε χώρας είναι γενικά ο καθρέφτης της οικονομικής της κατάστασης. Είναι ένα μέτρο σύγκρισης από όπου φαίνεται η οικονομική κατάσταση της χώρας και κατά συνέπεια το αν η οικονομική πολιτική που εφαρμόζεται βρίσκεται σε σωστό δρόμο σε σχέση πάντα με τις εξωτερικές οικονομίες. Το εθνικό εισόδημα της Ελλάδας πέρασε μέσα από πολλά στάδια ειδικά τα μεταπολεμικά χρόνια και παρουσίασε ανοδική τάση με διακυμενόμενους ρυθμούς.

Οι παράγοντες οι οποίοι επηρέασαν αυτή την εξέλιξη είναι πολλοί και τους κυριώτερους θα αναπτύξουμε παρακάτω:

Α. Στροφή της οικονομίας μας από την Αγροτική (πρωτογενή τομέα) σε Βιομηχανική/Βιοτεχνική (δευτερογενή τομέα). Βασικό χαρακτηριστικό, η προσπάθεια του Έλληνα να φτάσει τις τεχνολογικές εξελίξεις της Ευρώπης και να δράσει στο γενικότερο οικονομικό πλαίσιο με περισσότερο τεχνοκρατικά κριτήρια.

Η οικιακή βιοτεχνία μετατρέπεται σε εντατική βιοτεχνία ή και βιομηχανία με αποτέλεσμα την έντονη ζήτηση εργατικών χεριών που εξασφαλίζεται κυρίως από τους εργαζόμενους στον Αγροτικό τομέα.

Β. Ανάπτυξη της Ελληνικής ναυτιλίας: Η ανάπτυξη του Ελληνικού εμπορικού στόλου στις πρώτες θέσεις της παγκόσμιας Ναυτιλιακής αγοράς συντελεί βασικά στην άνοδο του Εθνικού μας εισοδήματος επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα τον κύριο παράγοντα εισροής συναλλάγματος.

Γ. Τουρισμός: Συντονισμένη κρατική μέριμνα προς παροχή κινήτρων στη δημιουργία υποδομής για ανάπτυξη του τουρισμού της χώρας μας, η οποία προσφέρει ιδιαίτερο ενδιαφέρον παγκοσμίως. Η αύξηση της εισόδου ξένων επισκεπτών συνεπάγεται αύξηση των ατόμων των ασχολούμενων με την παροχή υπηρεσιών και κατά συνέπεια του εθνικού εισοδήματος.

Οι ανωτέρω δύο παράγοντες Ναυτιλία και τουρισμός αποτελούν το μεγαλύτερο συντελεστή συμμετοχής στο εθνικό μας εισόδημα από τον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Άλλο σημαντικό γεγονός που επηρέασε ευμενώς το εθνικό μας εισόδημα ήταν η είσοδος μας στην Ε.Ο.Κ. Ένα ακόμα θετικό βήμα τα αποτελέσματα του οποίου θα φανούν κυρίως τα προσεχή χρόνια. (Αύξηση τιμών των αγροτικών προϊόντων, εντατικοποίηση αγροτικών και βιομηχανικής πολιτικής, μεγαλύτερες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 1953 μέχρι σήμερα, ΕΚΔΟΣΗ 1981
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Χ. ΚΑΜΟΥΖΗ
2. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 1976
ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
3. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΔΟΣΗ 1986
ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
4. ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΥΡΚΙΛΙΤΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗ 1968
5. ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ
6. STONER ΕΚΔΟΣΗ 1969

